SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
Published by
Lithuanian National League
of America
Consisting of 100 Branches, Located
in all Principle Cities of the
United States.
SANDARA
814 W. 33rd Street, Chicago, Ill.
Calumet 6191

METAI XXI — PENKTADIENIS, GRUODŽIO (DECEMBER) 28 D., 1934 M. — No. 52

BRUOŽAI

Rašo V. G.
Sulaukus Naujų Metų.
Am. Lietuvių Bendras Kelias.
Prezentas SLA. Nariams.
Didžioji Nazių Byla Kaune.

Pradedame naujus metus su nauja vilčia ir pasiryžimu. Kiek vienas tikimės, jog ateitis bus trupučiuką geresnė negu dábartiniai laikai. Tame musų troškime yra šiek tiek realaus pamato. Abelnai pažvelgus gyvenimas linksta gerojon pusėn. Palyginus su tuom kas buvo šimtas arba pusė šimto metų atgal, šiandie mes esame daug geresnėj padėty, nepaisant depresijos ar kitokių trukumų.

Pagaliau ir pati ekonominė Amerikos situacija gali žymiai pasikeisti ir vėl grįžti į normalę vėžę. Ne visada juk bus taip kaip yra šiandie. Praeis sunkieji laikai ir žmonės paliaus bėdavoję apie depresiją ir duonos kąsnį.

* * *

Įžengdami į naujus metus turime pasidairyti ir į savo lietuvišką gyvenimą. Daugumą musų esame sujungti su tuo gyvenimu ir nebutum laimingi jei kas prievarta ištrauktų mus iš savo tautiečių tarpo. Kiekvienas susipratęs lietuvis jaučiasi atsakomingu už musų išeivijos ateitį ir gerovę, nes pagal vieno Lietuvos poeto išsireiškimo: "bendroje laimėj mus keliai — išvien brangieji prieteliai."

Sandariečių šeimyna kuri buvo artimai surišta per dvidešimt metų bendrom idėjom, bendrais troškimais ir tikslu pasiliks toki pat per daugelį ateinančių metų. Skubiai bėgantis laikas mus dau giau ir daugiau įtikina, jog musų pasirinktas kelias yra tiesiausias į tikslą.

* * *

Laikinoj sostinėj Kaune vėl susirupino apie Lietuvos valstybės tvarką. Kadangi rinkimų į seimą nemanoma skelbti, tai bandoma rasti kokį nors kitą pavaduotoją.

Tuli politikai siulo sušaukti "Valstybės konferenciją," kurion dalyvautų buv. ministeriai pirmininkai, vyskupai, profesoriai ir pramonės atstovai. Ta konferencija tęstus ne ilgiau kaip vieną mėnesį ir į tą laiką turėtų aptarti visus svarbiausius klausimus.

Atrodo, jog toki įstatai virstų tik kalbų mašina, nes konferencijos tarimai niekam nebus privalomi.

* * *

Naujoji SLA. Pildoma Taryba suteikė nariams gražią Kalėdų dovaną. Ji pakėlė mokesnius tiems, kurie užsirašė į pašalpos ligoj skyrių. Dabar kiekvieną mėnesį teks pridėti penki centai ekstra.

Tuojau po Detroito seimo p. Bagočius, Gugis ir kiti pažadėjo dirbti, kad padidinus įeigas ir įvedus ekonomiją. Jie net pasižadėjo rinkti skelbimus, "džiabus" spaustuvei ir pardavinėt knygas. Tas viskas, žinoma, paliko tusčiu pažadu. Be darbo čia neapsieisi, o padidinti mokesnius, ypač nelegaliu budu ir prieš seimo nuopsrendį, reikalinga tik padažyti plunksną.

* * *

Per porą sąvaičių Lietuvoje tęsiasi garsi Klaipėdos nazistų byla. Apkaltinta apie 125 Hitlerio apaštalai ir leitenantai, kurie buvo sudarę sąmokslą, kad prijungti Klaipėdos kraštą prie Vokietijos.

Šia byla susidomėjo visa Europa. Advokatų, žurnalistų ir kitokių prisirinko iš daugybės valstybių. Visi domaujas koks bus teismo nuo sprendis. Fašizmo šalininkai daro spaudimą, kad kaltinamus išteisinti. Ką teismas pasakys—sunku atspėti.

* * *

Ar visų žmonių smagenys vienodi? Pirmiau buvo manoma, kad civilizuoti ir laukiniai žmonės turi skirtingus smagenis. Tačiau vėliausi mokslininkų tyrinėjimai parodo, kad skirtumo nėra. Sudėk visas į eilę ir neatskirsi, kurios priklauso kulturingai rasei, o kuri primityvei.

Žinios iš Lietuvos

LIETUVOS PROTESTAS VOKIETIJAI

Vokiečių radio agituoja prieš Klaipėdos direktoriją.

Kaunas.—Dar sudarant Bruvelaičio direktoriją vokiečių valdžios radio agitavo klaipėdiečius nesiimti direktorijos narių pareigų. Direktorijai susidarius, tas pats radio diena iš dienos agituoja Klaipėdos krašto seimelio narius pareikšti Bruvelaičio direktorijai nepasitikėjimą.

Akivaizdoje tokio užsienio valstybės įsikišimo į Lietuvos vidaus reikalus ir tuo budu parodytų pastangų sutrukdyti normalų Klaipėdos krašto statuto vykdymą ir seimelio funkcionavimą, Lietuvos vyriausybė pareiškė protestą reicho vyriausybei, ir, be to, nusprendė kreiptis šiuo reikalu į Klaipėdos konvencijos signatarinių valstybių vyriausybes.

LIETUVIŲ LATVIŲ DERYBOS PRASIDĖJO

Ryga.—"Leta" praneša, kad gruodžio 10 d. priešpat latvių užsienių reikalų ministerijoje prasidėjo lietuvių latvių derybos naujai prekybos sutarčiai sudaryti. Manoma, kad sutartis bus sudaryta dar šią savaitę. Ji bus paremta didžiausio palankumo principu ir Pabaltijo klauzule. Per derybas daug dėmesio kreipiama į pastangas sutvarkyti prekių mainus lygibės principu. Abiejų delegacijų sluoksniuose, esą, reiškiama optimizmo.

Lietuvos delegacijos pirmininkas, direktorius Norkaitis, suteikė pasikalbėjimą spaudos atstovams, kuriems pareiškė, kad pasilikę nuomonių skirtumai nėra dideli ir galima tikėtis, kad šios savaitės pabaigoje sutartis bus pasirašyta. Jis pridurė, kad jau paskutinis laikas tai padaryti, kadangi gruodžio 21 d. senoji sutartis nustoja galios.

SMARKUS ITALŲ IR ABISINIEČIŲ SUSIDURIMAS

60 Italų žuvo ir apie 400 sužeista.

Adis Abeba.—Abisinijos chargė d'affaires Romoje pavesta pareikšti griežtą protestą prieš nieku nepateisintą italų kariuomenės dalies iš italų Somalijos puolimą prieš abisiniečių lydimą anglų abisiniečių komisiją. Esą, komisijai su anglų valdininku atvykus į Valmalą, italų kapitonas, kuris turėjo savo žinioje 800 kareivių, atsisakė leisti komisijai įkurti savo stovyklą Abisinijos teritorijoje ir pasiprašė į pagelbą kariuomenės, tankų ir lėktuvų iš italų Somalijos sukliudyti komisijos darbui. Anglų valdininkas mėgino sutaikinti susikivirčijusius italus ir abisiniečius, bet jam nepavyko. Padėtis tiek pablogėjo, kad abisiniečiai ir italai puolė vieni kitus. Italai galų gale išsklaidė abisiniečius. Pranešama, kad 60 italų valdin. buvo užmušta ir 400 sužeista. Manoma, kad abisiniečiai daug skaudžiau nukentėjo, nes italų pusėje dalyvavo du bombarduojami lėktuvai.

Yra žinių, kad ir italų viriausybė kreipėsi į abisiniečių vyriausybę, reikalaudama satisfakcijos.

Abisiniečių sluoksniuose Romoje tvirtinama, kad abisiniečių vyriausybė nieko bendro neturi su Samalos įvykiais.

Paskutiniu laiku santykiai tarp Abisinijos ir Italijos buvo kiek įtempti. Lapkričio mėn. abisiniečiai buvo užpuolę italų konsulatą Gondare. Tada per užpuolimą vienas italų sargybinis buvo užmuštas ir du sužeisti.

Trynimaisi tarp Abisinijos ir Italijos, kaip Relteris praneša, paskutiniu laiku kyla ir todel, kad abisiniečian yra tariami suteike japonams didelių koncesijų, kurios esančios priešingos sutarčiai su Italija.

KAIP ORGANIZUOJAMAS NACIŲ JAUNIMAS RYTPRUSIUOSE

Berlynas.—Per Karaliaučiaus radio Rytų Prusijos hitleriško jaunimo vadas Marek pasakė kalbą, kurioje apibudino jaunų hitlerininkų pasieniuose uždavinius. Jis pažymėjo, kad šių metų gegužės mėn buvo įsteigtas specialus jaunų hitlerininkų pasienio darbams skyrius. Priešingai ankstyvesniam nepolitiniam ir neorganizuotam atskirų organizacijų ir grupių darbui, kurios buvo susiskaldžiusios į atskiras akcijas, dabar bus varomas tikslingas darbas nacionalsocialistiška dvasia. Kalbėtojas pabrėžė, kad pasienio darbas neturįs nieko bendro su pasienio sričių šelpimu ir nieko bendro su nepolitiniais tautybės ir kulturos klausimais. Esą, kiekvienas turis kuo aiškiausiai ir stipriausiai parodyti tautos politinę valią. Tai gali atlikti tik nacionalsocialistai. Hitleriško jaunimo darbo skyrius, kaip pažymėjo kalbėtojas, yra kuo glaudžiausiai susiėjęs su Vokietijos rytų sąjunga. Visuose hitleriško jaunimo darbo skyriuose ir paskyriuose paskirti pasienio referentai. Tokie referentai paskirti ir vokiečių mergaičių sąjungai. Marek nurodė, kad Rytų Prusijos hitleriškas jaunimas turi dvi prievoles, butent: visų pirma, buti reicho avangardas ir sudaryti tiltą į rytų erdvę. Esą, visoje Rytų Prusijoje turįs įvykti gyventojų vidujinis pasikeitimas — visi jie turi buti išauklėti nacionalsocialistiškoms kovoms. Vienas iš svarbiausių uždavinių esąs pasiekti griežtą pasienio sričių hitleriško jaunimo vienybę. Darbas busiąs vykdomas planingai: visų pirma, užsibrėžiamas darbas pasienio srityje. Čia paskirti specialųs įgaliotiniai ir bus pravesta kelių mėnesių akcija hitleriškam jaunimui pavyzdingai suorganizuoti. To jaunimo aprupinimo įrankiais ir uniforma klausimas bus išaiškintas.

LAI GYVUOJA LAISVA IR NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS EMBLEMA, priimta Detroito Seime 1931 metais. Ši emblema riša visus tautiniai patriotinius lietuvius Amerikoje.

Iš Tamsos Į Šviesą

(Minint Sandaros Dvidešimts Metų Sukaktuves)

NADAS RASTENIS.

Tamsi naktis, klaiki naktis, be sniego,
Be žvaigždžių, be mėnulio beniuksojo;
Kaip laiko smiltys be skubumo bėgo;
O musų broliai išsiblaškę ėjo . . .
Jie graibės', ėjo be žinios, be kelio,
Eigoj nematė veido vienas kito;
Tyliai žingsniavo globoje šešėlio,
Ieškojo ūkuos tako linkui ryto.
Niuriai po myglas nuobodžiai klejojo,
Ir vienas kito susitikt bijojo.

Drąsuolių vienas tamsumoje ūko,
"Į talką, broliai! Broliai, ei, į talką!"
Įsidrovėjęs į kitus sušuko;
"Į talką, broliai!" per padangę pilką,
Aidai sugrįžo į šaukėjo ausį;
Tėvynės meilė garsuose skambėjo.
Pavieniai broliai, atgarsių paklausę,
Suprato bendrą išeivių idėją;
Visi suriko: "Su valia Perkūno,
Gana klejoti,—**Sandara** tebūna!"

Tas vienas žodis, **Sandara**, sukurė
Brolybės ryšį ir vienybės valią;
Klajūnai broliai staiga susiburė,
Ir ėmė sekti bendro tikslo kelią.
A! Sandara! . . . Tai vieningumas, meilė—
Pasidavimas brolių broliams rankos—
Tai bendras žygis pasitikti Saulę,
Kur šypsos rytas ir žieduotos lankos.
Kai broliai brolius tamsoje pažino,
Tai **Sandaroje** brido iš myglyno.

Švieson išėję, pionieriai ėmė
Kitus į šviesą ir į talką kviesti;
Valia likimo jiems palaimą lėmė
Į tvirtą ryšį greitai susispiesti.
Per dvi dešimtis metų **Sandaroje**
Tėvynės sūnūs tvermingai budėjo,
Diena į dieną rimtoje kovoje
Uoliai stovėjo už tautos idėją.
Ir, **Sandaroje**, išeivių krutines
Nuolat liepsnojo ugnele Tėvynės.

Prabėgo metai, kaip šešupės bangos,
Ir laiko juroj amžinai paskendo;
Bet **Sandariečių** žygiai ir prabangos
Į rimtą darbą kas diena subrendo.
Sesučių, brolių pakantra ir mieriai
Su laiko šuoliais nėjo, ne! už dyka:
Nenuoalsieji darbo pionieriai
Užsitarnavo pagarbos vainiką . . .
Kaip praeityje daug jau esam dirbę,
Taip ateityje neškim Tautai garbę . . .

Klaipėdos Nacių Byla Domisi Visa Europa

SUVAŽIAVO SPAUDOS ATSTOVAI IŠ VISO PASAULIO

Dviejų Vokiečių Kuršinančių Laikraščių Redaktoriai Nejsileisti Lietuvon.

"Lietuvos žinios" paduoda sekančias žinias apie prasidėjusią Kaune didžiausią istorijoje lytą. Jos rašo:

Faktas yra, kad ja domisi visas pasaulis, visa didžioji spauda Europos ir Amerikos.

Suprantama: nacionalistinis hitlerininkų imperializmas daug kur davė save žinoti. Ypač jį gerai pažįsta dabartinės Vokietijos kaimynai. Tačiau jis siekia ir daug toliau. Žodžiu, vokiškasis fašizmas visam pasaului jau užsirekomendavo kaip labai griežtas imperializmas ir didžiausis taikos ardytojas. Tai —svarbiausia, del ko jį pažįsta visa žmonija.

Be to, kadangi nacių "evangelija"—"Mein Kampf" skelbia dalykus, kurie toli gražu išeina iš lokalinių—vietinių ribų, kurie siekia daug toliau ir daug plačiau, negu garsus jų Drang nach Osten, tai suprantama, kad tai domina ir visą žmoniją.

Ypatingą susidomėjimą, kiek girdėt, reiškia Austrija, Lenkija, SSSR, Švedija, Prancuzija ir kitos valstybės, kurių spauda Klaipėdos vokietininkų bylai sek ti prisiunčia specialius savo korespondentus arba jau apsirupino tokiais čia Kaune. Telegramų agenturos — Tass, Reuter, Pat, Havas—turės savo atstovus.

Amerikos spauda iš anksto susižinojo su Kaunu.

Mums teks juo didesniu atsidėjimu šią bylą sekti ir visuomenę juo plačiausiai ir nuodugniausiai informuoti. Ypač tai mums svarbu, nes "L. žinios" iš anksto numatė tą vokiško fašizmo veržimąsi, jo pavojus ir iš anksto įspėjo visuomenę ruoštis tai akcijai pasipriešinti.

Deja, savo metu 'Liet. žinias' už tai smarkiai puolė "L. Aidas." (Cenzuros išbraukta—"S. Red.).

Mes visą laiką tvirtai pamatuotai teigėm, kad visokio pavidalo fašizmas—ar hitlerizmas, ar rasizmas, ar dar koks — yra žmonijos nelaimė, bet ypač jis yra pavojingas mažoms tautoms ir valstybėms, kurios tegali buti stiprios ne fiziškai, bet dvasiškai. (Cenzuros išbraukta — "S. Red.).

Klaipėdos vokietininkų bylą, manome, atidengs uždangą, po kuria slepiasi visuomenei mažai dar žinomos nacionalsocializmo kovos priemonės ir tikslai.

Bylos faktai, reikia spėti, bus reikšmingi visai Europai, bet ypač mums patiems. Stengsimės tat juo rimčiau, juo objektyviškiau pavaizduoti tai, kas vyks teismo salėje.

Teismas, kiek žinoma, šiai bylai, kurią seks visas pasaulis, yra itin kruopščiai pasiruošęs.

Teismo sąstatas toks:

Pirm. pulk. Leonas, nariai: pulk. Matulevičius, pulk. Pasiunas, maj. Grinkevičius ir kap. Vegneris.

Kaltins kariuomenės teismo prokuroras gener. Vymeris ir apel. rumų prokuroro pad. Monstavičius.

Civil. ieškinį palaikys adv. M. Šleževičius ir Z. Toliušis.

Kaltinamųjų yra 126 asmenys, kurių 3 nuo teismo pasislėpė.

Pagal kalt. aktą liudininkų šaukiama 296 asmenys, kaltinamiesiems leista atsivesti 211 liudininkų taigi viso liudinnkų 507 asmenys.

Teisiamieji kaltinami trims pagrindiniais punktais: a) priklausė partijoms, kurių tikslas Klaipėdos kraštą atplėšti nuo Lietuvos, b) rengė ginkluotą sukilimą, c) rengė teroristinius aktus. Visi kaltinamieji, kurie suimti, jau suvežti į Kauno kalėjimą; čia jie užima 4 kameras.

Vakar ir užvakar veik visi toje byloje kaltinamieji užsirašė pas gydytoją, nors sergančių ir nėra.

Kaunas. Elta. "Preussische Zeitung" politinis redaktorius, Alfred Pulman, ir "Koenigsberger Allgemeine Zeitung" politinis redaktorius, Leo Holstein, prašė įvažiuojamų vizų į Lietuvą, kad galėtų dalyvauti kaipo korespondentai Neumano, Saso ir kitų byloje. Bet kadangi šie du Rytprusių laikraščiai yra pasižymėję didele šmeižto ir kiršinimo akcija prieš Lietuvą ir turint galvoje, kad tie redaktoriai, atvykę į Lietuvą, ir toliau varys tą patį šmeižto darbą, vizos įvažiuoti jiems į Lietuvą nebuvo duotos.

"Preussische Zeitung" paskutinėmis dienomis, ragindamas tiesiog prie teroro Klaipėdos krašto mokyklų patarėjo Auksutaičio atžvilgiu, yra, pav., šitaip atsiliepęs ir apie visą lietuvių tautą: "Mes nenorime praleisti progos atkreipti gyventojų dėmesį į šį poną, kad kiekvienas "Volks genosse" (tautos narys) tuo atveju, jei sutiktų jį Tilžėje, tuojau tinkamai su juo pasielgtų. Sąvokos, kaip pagarba kito pažiuroms ir kitai tautybei, lietuvių atžvilgiu apskritai ir Auksutaičio atžvilgiu ypatingai atkrinta." Iš to sakinio atrodo, kad lietuvių atžvilgiu jau ne tik pagarba pažiuroms, bet ir pagarba gyvybei atkrinta, nes tą "Preus. Zeitung" posakį galima suprasti tik kaipo raginimą pritaikyti musų piliečiui linčo teismą.

Kaltinamųjų suole 126 žmonės, liudininkų apie 500. ... Paryžiaus, Londono, Stokholmo, Varšuvos, Maskvos, Berlyno ir kitų Europos centrų žurnalistai.

Kaunan suvažiavo spaudos atstovai, kaltinamieji, kurie laisvi ir daugybė liudininkų. Kauno viešbučiai šiąnakt buvo pilni svečių. Vakar per dieną kariuomenės teismas tvarkė posėdžių salę. Sunumeruotos vietos: kaltinamiesiems, žurnalistams, pub likai.

Salėj, netoli teismo stalo, sukrauta kruva įvairaus dydžio dėžių. Tai kaltei įrodyti medžiaga: korespondencija, ginklai etc.

Šiandie iš ryto į teismo rumus pradėjo rinktis laisvi kaltina-

(Seka ant 2-ro pusl.)

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN WEEKLY
Published Every Friday by
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE

Editorial Office:
814 West 33rd St., Chicago — Telephone Calumet 6191

SUBSCRIPTION RATES:

In The United States per year $2.00
In Canada and All Foreign Countries per year $3.00

Entered as second class matter OCTOBER 25th, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the ACT OF MARCH 3, 1879.

Sandara yra Sąvaitinis Laikraštis, leidžiamas kas Penktadienis. Sandara yra Organas Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros, 814 West 33rd Street, Chicago, Illinois.

UŽSISAKYMO KAINA:

Suvienytose Valstijose metams $2.00
Užsienyje metams $3.00

SANDAROS PLATFORMA LINK LIETUVOS IR LIETUVYBĖS

Laisva Nepriklausoma Demokratinė Lietuvos Respublika.

Vyriausia šalies valdžia ir suverenas yra pati tauta, išreiškianti savo valią, slaptu ir teisėtu balsavimu visų pilnamečių ir pilnateisių gyventojų —vyrų ir moterų.

Lietuvos Respublikos ir visos Lietuvių Tautos sostinė ir tautinio bei kulturinio gyvenimo centras yra Vilnius.

Visuotinas bešališkas švietimas ir mokslo bei kulturos kėlimas tarpe Lietuvos ir išeivijos Lietuvių.

Kuoartimiausi broliški ryšiai tarpe Lietuvos ir plačiosios išeivijos Jungtinėse Valstijose ir kitose šalyse.

Bendros pastangos ir veikimas įgyvendinti Lietuvoj ir visoj tautoj plačiausius Demokratybės principus.

Visiems tikėjimams ir sąžinės įsitikinimams tolerantiškumas ir atskyrimas tikybinio veikimo nuo politinio.

Konstitucijos garantijos piliečių teisėms ir piliečių ištikimybė Konstitucijai.

Atisižvelgiant į tautos ateitį—pastangos priaugančiąją lietuvių kartą **—jaunuomenę, išauklėti sveiką, apsišvietą ir tautiškai susipratusią.**

Amžina kova už Lietuvos sostinę Vilnių visais galimais budais—Mete be Vilniaus Nenurimsim.

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ.

Prieangyje naujų metų mes norėtumem palinkėti visiems Sandaros nariams, skaitytojams ir šiaip draugams kuogeriausios laimės. Tegul nauji metai buna daug geresni už senuosius ir tegul sumažėja musų rupesniai ir nusiskundimai. Jeigu tas įvyktų, tai 1935 metai butų minėtini žmonijos istorijoj.

Mes dar nesame atsikratę daugelio senovės papročių ypatingai tų, kurie yra surišti su svarbesnėm šventėm. Tuluose atvejuose mes kalbam ir elgiamės panašiai kaip musų protėviai tukstantį metų atgal. Iš paviršiaus esame "moderniškais," bet pasikasus giliau rasime, jog mumyse dar gyvi senieji laikai.

Reiškimas linkėjimų irgi nėra šiandie ar vakar išrastas. Tikrenybėj, tie linkėjimai vargai ar turi prasmės ir jeigu juos kartojam tai tik iš įpratimo. Tolimoj praeity žmonės tikėjo, jog gyvenimo ratą kontroliuoja ir suka vienas ar keli dievai; taipgi, jog į žmogaus likimą turi įtakos ir daugelis taip vadinamų piktų dvasių, kurios jėško progos prie ko nors prikibti ir padarytį žalos. Apsigynimui nuo šitokių dvasių, žmonės patys vartojo burtus ir laukė kad ir jų kaimynai jiems pagelbėtų. Kuo daugiau balsų tuo stipresnė pasarga toms dvasioms arba prašymas dievams.

Šiais laikais mes žiurim į tą dalyką kitokiom akim. Kiekvienas žinom, kad musų linkėjimai arba prašymai nepasieks dangaus ir neturės įtakos į gyvenimo eigą. Siunčiam sveikinimus su įvairiais prierašais del to, kad esame iš mažens įpratę ir jog tą daryt reikalauja mandagumas.

Tačiau ir moderniškam gyvenime šis senas paprotys gali rasti sau prieglaudą. Jeigu kam nuoširdžiai linkim gero, tai savaime mumyse gimsta noras tą jausmą įrodyti darbais. Tinkamas linkėjimas gali buti savotiškas kontraktas arba sutartis kuria vienas asmuo pasižada kitam ir tikisi tą pažadą išpildyti.

Šitoje prasmėje ir mes linkim savo draugams laimingų naujų metų. Kiek leis musų pajėgos ir išorinės aplinkybės, mes stengsimės gelbėti Jums išpildyti vieną ar kitą troškimą, atlikti ką nors naudingo savo organizacijai, išeivijai ir Lietuvai. Sandaros linkėjimas nėra vienpusiškas arba egoistiškas. Rupesnis apie save turi buti sujungta su rupesniu apie kitus. Tuomet kiekvieno sieloj bus gražesnė harmonija.

KUOM ATSIMINSIME 1934 M.

Naudinga but šiame momente atsisukti atgal ir pažvelgti į tą gyvenimo periodą, kuris tilpo 1934 metų rėmuose. Bešališkas tyrinėtojas rastų čia nemažai naudingų pamokų del ateities. Iš klaidų jis pasimokins; ir laimėjimu pasidžiaugs.

Pažvelgkim pirmiausia į pasaulinę politiką. Kokios permainos čia įvyko bėgyje 1934 metų? Vietoj žadėto nusiginklavimo valstybės ėmė skubiai ruoštis karui, ypatingai Vokietija ir Japonija. Grobimo politika privedė prie Jugoslavų karaliaus nužudymo. Rusija ir Prancuzija, apsisaugojimui nuo slaptos vokiečių-lenkų kombinacijos, padarė karinę sutartį.

Lietuvoj nieko ypatingo neatsitiko. Padaryta keletas permainų Klaipėdos krašte ir administracija faktiškai atiduota į lietuvių rankas. Įsteigta Pabaltijos valstybių sąjunga iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos.

Suvienytose Valstijose demokratų admistracija tebekovoja su depresija. Bedarbių skaičius pasilieka tas pats, tuom tarpu kaip valstybės skolos padidėjo.

Dabar keli žodžiai apie Amerikos lietuvius. Vaizdas čia yra margas. Daug dalykų galima apgailestauti; kitais pasididžiuoti. Prie pastarųjų reikia priskaityti ir pasveikinti vėl atgimstantį tautinį veikimą. Amerikos lietuviai palengva atsisuka nuo visokių humbugų ir išnaudotojų.

TUŠČIŲ PASKALŲ LEIDĖJAI.

Kairiųjų koalicija, kuri nevisai padoriom priemonėm prisiplakė prie SLA. vadovybės, per savo spaudą ir mitingus kaltina musų veikėjus už nubiedninimą susivienijimo. Tamsiem, mažai galvojantiem nariam jie bando atidengti baisią "paslaptį" apie finansus, bondsus ir panašius trukumus, padarytus p. Gegužio, Paukščio, ir gal SLA. namo dženitoriaus New Yorke.

Čia mes norime pasiulyti toms taradaikoms tokį dalyką: surinkit visus buv. SLA. viršininkų "nusikaltimus," "prasižengimus" ir paskelbkit juos visuomenei. Nešukaukit be prasmės ir senso, bet duokit faktus. Mes esam tikri, kad nepaisant kelių padarytų klaidų, visuomenė turės progos įsitikinti, jog tautinės pusės veikėjai susivienijimui padarė šimtą syk daugiau gero negu visi plačiaburniai socialistai ar komunistai sudėti į kruvą.

Jie paėmė SLA. į savo rankas ir per pusę metų vis dar nesugraibo nuo ko pradėti darbą. Vietoj išjudinti narius, jie šaukia, kad susivienijimas griuna ir tuom dar labiau viską demoralizuoja. Jeigu kairieji mano, kad SLA. taip išardytas ir aptuštintas, kad iš jo nieko neišeis, tai mes nuoširdžiai patartumem jiems nieko nelaukant rezignuoti iš Pildomos Tarybos ir pavesti savo pareigas kitiem. Yra daug atsakančių veikėjų, kurie sugebės grąžinti SLA. senąjį tvirtumą ir garbę.

ALTSREIKALAI

VAJAUS REZULTATAI

Sandaros nauji nariai ir skaitytojai:

E. Kentrienė
G. Clafs
Kun. M. Valatka
A. F. Sweetra
F. Puidokas
M. Galubickas
J. Grigaliunas
P. Aleksa
V. Akstinas
J. Chulada
F. K. Miller
F. Luksevich
Mrs. P. Mitchell
Mrs. O. Nemunienė
M. Link
J. Meidus
J. Vaitoška
A. Petrauskas
K. Križenauckas

Valstijos turi pointų

Massachusetts	55
Illinois	44
Pennsylvania	21
Wisconsin	12
Įvairios vals.	11
New York	8
Michigan	3
Connecticut	2
Ohio	1
New Jersey	1
Indiana	1
Viso	160

(Tąsa nuo 1-mo pusl.)

KLAIPĖDOS NACIŲ BYLA DOMISI VISA EUROPA

nieji ir liudininkai.

Tuo po aštuonių sugabenti į rumus ir suimtieji.

Rumų komendantu paskirtasis kariuomenės teismo maj. Mačelis iš rašto šaukia kaltinamuosius ir sako kur kam sėstis.

Bendrai, teisingumo ministerijos rumuose masė žmonių ir tvarkdariams daug darbo.

Ir gatvėse ties teismo rumais vaikštinėja buriai žmonių, stebi bent iš tolo, nes įeiti vidun neturi progos.

Ketvirtam suole sėdi vienas žymiausių kaltinamųjų — dr. Neumanas.

Kun. Sasas už užstatą ligi teismo iš kalėjimo yra paleistas. Jis nesiskubina kaltinamųjų suole užimti savo vietą.

Bendrai kaltinamųjų suolas.

Iš veidų, apdarų ir laikysenos jau šis tas galima spėti. Tuli kaltinamieji atrodo solidžiai, drąsiai; galima spėt juos esant sąmoningus, taip sakant, vokietininkų propagandos avangardą, aktingą elementą, visą perduodamąjį užsieninės agitacijos aparatą.

Tuo tarpu kiti atrodo mizerniau. Gal juos suagitavo "vadai," gal privertė visokiomis kitomis fašizmo priemonėmis prisidėti prie darbo, kurio, gal, nė nenusimano. Žinoma, tai parodys procesas.

Daug subrendusių, pusamžių žmonių, bet didžiumą sudaro jaunuomenė.

Teisingumo ministerijos koridoriuose susigrudę liudininkai.

Salėj be kaltinamųjų dar advokatai, ekspertai, vertėjai stenografistai ir mašinisčių stalas. Viršuj visą aukštą užima spaudos atstovai, kurių bus per 50. Tai joks įvykis Lietuvoje dar nebuvo sukėlęs tokio užsienio spaudos susidomėjimo, kaip ši didžiulė byla.

Užsienio spaudos atstovai paminėtini "Petit Parisien" atstovas p. Massipi, "Journal des Debats" p. Mandel; p. Mandel atstovauja ir daugiau Prancuzų dienraščių ir anglų "Temps."

Paskui, Italų spaudos atstovas reziduojąs Rygoje p. Foschini, Stokholmo dienraščio "Dagens Nyherter" atstovas p. A. Vainarmanas ir kiti.

Be to, yra atstovai Buenos Aires dienraščio "La Prensa," Vienos — "Wiener Zeitung," Bezelio — "B. Nachrichten" ir kiti.

Nemažesnio susidomėjimo šia byla rodo ir patys vokiečiai, nes bylon atvyko Karaliaučiaus vokiečių teleg. agenturos direk. Schlicker, Deutch, teleg. agent. vietinio ir iš Vokietijos atstovai, "Memeler Dampfboot" vyr. red Kakis ir kiti.

Gausiai atstovaujama Lenkų ir Latvių spauda.

Lietuvos telegramų ir laikraščių atstovų irgi daug.

Antrą ar trečią posėdžio dieną bus pradėtas skaityti kaltinamasis aktas, kuris išspausdintas atskira knyga 560 pusl.

Apskaičiuojama, kad bylos svarstymas gali užsitęsti apie du mėn.

UŽMIRŠTI DALYKAI

Nors mes smarkiai darbavomės per ištisus 1934 metus ir daug darbų nudirbom, bet daug dar jų ir praslydo pro musų rankas. Štai tų užmirštų dalykų dalis:

Altass užmiršo pilnai prirengti "Lituanica II" ir todel Vaitkus užmiršo įvykinti antrąjį skridimą. Patariu, kad tas butų užrašyta ant 1935 metų kalendoriaus, nes tai butų didelis smugis netik Altass'ui, bet ir visiem lietuviam, jeigu tas but užmiršta padaryti 1935 metais.

—::—

Nekurios Sandaros kuopos užmiršo paminėti Sandaros 20 metų jubilėjų.

Patariu įsidėmėti, kad už metų, tai yra 1939 metais bus apvaikščiojama 25-kių metų jubilėjus.

—::—

"Naujienos" užmiršo, kad nors nuo Sausio iki gruodžio ir yra 10 mėnesių, jie abu sausis ir gruodis yra tuose pačiuose metuose. Tiesa ponui Grigaičiui yra atleistina tokia klaida, kadangi mums yra žinoma, jog jam tenka skaityti ne vien iš kairės į dešinę, bet ir iš dešinės į kairę.

—::—

Ponas Clevelando konferencijos sekretorius pamiršo prisiųsti Sandarai laiku protokolą, ir dar SAN—10 pamiršo patalpinti į protokolą sandariečių pasakytų ir Sandara tą protokolą pamiršo perspausdinti.

—::—

Janušauskas (James) pamiršo uždėti recyverį ant Altass turto ir ant nelaimės dar gali įvykti antras skridimas sekančiais metais.

—::—

Adv. ir SLA. prezidentas Bagočius pamiršo perkelti Sus. raštinę į Pittsburghą. Dabar pasidaro bereikalingų išlaidų — važiuok pas našvį, važiuok į centrą... Perkėlus — viskas butų ant vietos.

Dr. Graičunas seniaus Sandaros raštinę aplankydavo, kartais, iki 7 kartų į dieną. Bet kuomet jis užmiršo atsilankyti į Sandaros jubilėjinį bankietą —dabar užmiršta aplankyti ir Sandaros raštinę.

—::—

Sandaros sekretorius pamiršo perskaityti prezidento pasveikinimo raštą del to, kad vistiek gutų mažai kas girdėjęs.

—::—

"Tėvynės" redaktorius ponas S. E. Vitaitis ir sekr. Dr. M. J. Vinikas užmiršo rezignoti iš Sandaros, nes to nekurie mandrapypkiai reikalavo.

—::—

Musų komunistai užmiršo su kelti visame pasaulyje revoliuciją ir sugriauti kapitalistinę sistemą. To nepadarius — nepasiliuosuoja nuo rinkimo aukų nukentėjusiems draugams.

—::—

Prez. Rooseveltas pamiršo įgyvendinti NRA., AAA. ir panašiai ir grąžinti "prosperity." Linkėtina, kad jis to neužmirštų padaryti sekančiais metais.

* * *

BENDRADARBIAUKITE

"SANDAROJE"

* * *

Sveikinu Sandarą su pirmu Jubilėjum ir linkiu kad sulauktų dar kelių.
IZIDORIUS STANIS

Sveikinu Sandarą su 20 metų Jubilėjum.
1-MA KUOPA, Brooklyn, N. Y.
J. Ambraziejus, pirm. Iz. Stanis ižd.

Sveikinu Sandarą su pirmu Jubilėjum ir linkiu kad sulauktų dar kelių.
JOSEPH AMBRAZIEJUS
168 Grand Street — Brooklyn, N. Y.

Lai gyvuoja Sandara, kol gyvuos Lietuvių tauta. To linki
A. MIKALAUSKAS
625 Driggs Ave. — Brooklyn, N. Y.

Dvidešimties metų Sandaros Jubilėjus primena man tuos laikus, kuomet dideliausia kova ėjo už Lietuvos nepriklausomybę. Geriausiai dirbti Sandaroje.
A. S. TREČIOKAS
197 Adams Street — Newark N. J.

Lietuvių Amerikiečių Biuro Atstovas Amerikoje, Viešasai Notaras

A. B. STRIMAITIS.

Tarpininkauja, pirkime ir pardavime, kilnojamo ir nekilnojamo turto, Lietuvoje ir Amerikoje.

Atsišaukusiems suteikia patarimus įvairiuose reikaluose, nemokamai, daro vertimus įvairiomis kalbomis, prieinamomis kainomis.

Daro įvairius dokumentus pervedimo dalių Lietuvoje, išieško pasilikusias dalis ir liudyja dokumentus įvairios rūšies.

Norintiems gauti pilietybės popieras, suranda atkeliavimo dieną, ir laivo vardą, ar norintiems keliauti laikinai į Lietuvą tarpininkauja gavimui sugrįžimo dokumentų—nepiliečiams.

A. B. STRIMAITIS, turi 25 metų patyrimų Imigracijos reikaluose. Reikalui ištikus kreipkitės, žemiau nurodytu adresu:

A. B. STRIMAITIS,
G. P. O. BOX 127. NEW YORK, N. Y.

Lietuvių Laivakorčių Agentų Sąjunga Amerikoje Inc.

Kelionės, Dokumentų, Pinigų siuntimo reikalais, kreipkitės pas šiuos Agentų Sąjungos narius, šiais antrašais:

AMBRAZIEJUS J. - - - 168 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
"AMERIKOS LIETUVIS", 14 Vernon St., Worcester, Mass.
ATLANTIC TRAVLER SERVICE, K. Sidabras Prop. 342 West Broadway, So. Boston, Mass.
BARTKEVIČIUS P., - - - 678 N. Main St., Montello, Mass.
"DIRVA", - - - - - - 6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio
MOLIS P. - - - - - - - - 1730—24th Street, Detroit, Mich.
"NAUJIENOS" - - - - - 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill.
SEKYS J. - - - - - - - - 433 Park Street, Hartford, Conn.
TREČIOKAS A. S., - - - - - 197 Adams St., Newark, N. J.
VARAŠIUS A., - - - 1200 Carson St., S. S. Pittsburgh, Pa.
VIENYBĖ TRAVEL BUREAU, 193 Grand St. Brooklyn, NY.
WASHNER C. J., - - 1921 Carson St., S. S. Pittsburgh, Pa.
ŽEMANTAUSKAS J.,- 130 Congress Ave. Waterbury, Conn.

Reikalaukite kelionės knygelių, paaiškinimų bei kitos literaturos iš viršminėtų Agentų. Kreipdamasis į viršminėtus Agentus busi sąžiningai aptarnautas, paremsi lietuvių prekybą, kartu ir pats save, todel—SAVAS PAS SAVĄ!

Progress Furniture Co.

KRAUTUVĖ

IŠPARDUODA VISĄ SURPLUS STAKĄ

GERIAUSIŲ PLOVYKLIŲ REFRIGERATORIŲ IR DULKIŲ VALYTOJŲ

Už Labai Sumažintas Kainas

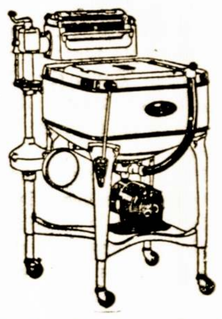

Kertuotos Aluminum Maytag Plovyklės pilnai pernaujintos
$44.50

Naujos Westinghouse, Thor, Apex, A.B.C. plovyklės pasirinkimas po
$49.00

Naujos Thor ir Bee Vac plovyklės, pasirinkimas po
$29.75

Pertaisytos — vartotos plovyklės po
$12.50 ir $17.50

Eureka pernaujinti dulkių valytojai po
$12.95

DIDELI REFRIGERATORIAI
$89.50

Mažai tereikia įmokėti, arba senas dalykas į mainus bus parokuotas kaip įmokėjimas. Liekančius pinigus galėsite mokėti po 50c ar $ 1.00 į savaitę.

Pasinaudokite šia proga kurią siulo didžiausių vertybių Krautuvė.

PROGRESS FURNITURE Co
3222-26 So. Halsted St
J. Kaledinskas, Vedėjas.

KRAUTUVĖ ATVIRA KAS VAKARAS IR NEDĖLIOJ IKI 4 VAL. PO PIETŲ

Amerikos Lietuviu Gyvenimas

Sveikatos Skyrius

Šį Skyrių Tvarko ir Prižiuri
Amerikos Lietuvių Daktarų Draugija.

ŽIEMOS LIGA

Rašo DR. S. BIEŽIS,
Gydytojas ir chirurgas, Chicago

Žiemos metu visada daugiau žmonių serga, negu bile kokiu kitu laikotarpiu. Kvėpavimo organų įvairus susirgimai ypač esti praplitę. Nedaug žmonių rasime, kurie išgyventų visą žiemą, nesirgę kokiuo nors šalčiu, slogomis, gerklės skaudėjimų ir panašiais nesveikumais. Vasara panašių susirgimų palyginamai kalbant visai mažai esti.

Reikia kiekvienam aiškiai žinoti, kad žiemos sezonas yra nepalankus sveikatai ir todel musų privalumas turėtų buti tin kamai vaduotis, kad kuodaugiau sia išvengus nelaukiamų susirgimų. Priežasčių yra gana daug, tačiau svarbiausios bus sekamos: peršalimas, sudrėkimas, prastas vėdinimas gyvenamų kambarių, kurie dažniausia esti peršildyti, stoka tyro oro, stoka poilsio ir t.t. Čia suminėtos aplinkybės silpnina žmogaus naturales pajėgas, atsparumą, kas suteikia labai gerą progą įsigalėti vienokiai ar kitokiai ligai. Štai del ko žmonės serga žiema daugiau, negu vasarą.

Laimė, kad dauguma šių susirgimų esti nedidelės svarbos, nes šaltis ar sloga kad ir prie menkos priežiuros į keletą dienų savaimi išnyksta. Tačiau kartas nuo karto laimė atsuka savo nugarą, kuomet dalykas ne tik surimtėja, bet dažnai baigiasi tragedija. Čia kalbu apie plaučių įdegimą, pneumoniją, kuri žiemos metu esti labai paprasta viešnia, taip kad tuli ir vadina ją žiemos liga.

Plaučių įdegimas visados yra labai rimta liga, nuo kurios mirtingumas stebėtinai aukštas net ir prie idealingiausios priežiuros. O ką jau bekalbėti kur tos priežiuros mažai arba visai jos nėra. Nuo jos jauni ir suaugę krinta, o iš senelių tik labai retas kuris išeina. Kaip rimta ši liga yra, taip nėra specifiško vaisto ją pašalinti. Užtat jos gydyme, kas duotų geriausios pasėkas, turėtų buti vyriausiai statoma apsisaugojimo principas, ypač žiemą, kada ši liga daugiausia vyrauja.

Tikriausias apsisaugojimo budas, tai vengti viso to, kas maišna asmens pajėgas, jo atsparumą, kaip aukščiau suminėta. Stengimasis užlaikyti savo sveikatą geriausiame laipsny, yra vienas iš svarbiausių laidų apsisaugoti ne tik nuo plaučių įdegimo, bet ir nuo daugel kitų. Į tai reikia ypatingos domės kreipti žiemos metu, kada aplinkybės nėra palankios sveikatingumui.

Yra nedvejojančiai patirta, kad taip vadinamas šaltis, slogos ir šiaip jau taryčiaus menki sunegalėjimai gana dažnai esti pirmtakunais rimtosios plaučių įdegimo ligos. Užtat tais, kad ir iš paviršiaus atrodančiais menkais, sirguliavimais reikia ne juokais susidomėti ir tinkamai gydytis, nes kitaip gali reikšti pneumoniją. Labai teisinga patarlė savo, kad ir menkas kupstas pavercia didelį vežimą.

Susirgimo atsitikime šia liga, nors specifiškų vaistų kol kas dar nėra, tačiau ligonio slaugojimas ir gydytojo nuolatinė priežiura labai dažnai sulošia nulemiantį vaidmenį. Ši liga dažniau siai teisiasi apie savaitę laiko, kame ligonis esti veik bejėgis. Taigi slaugės nuolatinė priežiura yra butina, o gydytojo profesionales pagalbos svarbos negalima perdėti. Šitokios svarbiais atsitikimais mainyti gydytoją daugiau kaip neprotinga, nes naujai pašauktas gydytojas nežino pirmesnės ligos eigos, neigi kas buvo daroma, tai jam daugiau kaip sunku tinkamai orientuotis. Šitoki permaina tik ligoniui įnenaudą išeina. Reikia pasišaukti gydytojas, kuriuomi pasitiki ir jo laikytis iki pabaigos. Jei jam reikės pagalbos, tai jau jis pats (gydytojas) pašauks kitą į konsultaciją, kas duos daugiausia gerų pasėkų, nes, be kooperacijos, be pilno pasitikėjimo iš abiejų pusių nieko daug gero negalima atsiekti.

NEW YORK, N. Y.

ŽINIOS IŠ MUSŲ APYLINKĖS

Gruodžio 17 d. L. T. Kliubas surengė paskaitų vakarą, L. P. kliubo svetainėje. Prelegentais buvo kun. A. Milukas ir J. Ambraziejus. Paskaitų tema: Lietuvių Spaudos atgavimo jubilėjus 30 metų sukaktuvės.

Skaitoma buvo ištraukos iš "Aušros"; paskaitos nesutvarkytos, įspudžio nepadarė. Žmonių buvo pilna svetainė. Prie pabaigos neliko nė pusės publikos.

Atidarant vakaro programą, "Lietuvos daina" sudainavo keletą melodijų; didelio įspudžio padarė "Op, op kas ten Nemunėlį" ir "Tamsios, malonios vasaros naktys."

—::—

Socialistų 19 kuopa rengė debatus su bolševikais sausio 10 d. Jaunas Keistutis Michelsonas soc. susirems su J. Orman bol. Tema "Ar Bolševikai išpildo prižadus prieš įsigalėjimą Rusijoj."

—::—

Bolševikai rengė protesto vakarą prieš Lietuvos valdžią, už sušaudymą keturių komunistų 1926 metais. Stebėtina, kad bolševikai kelia triukšmą, kas nutiko 8 metai atgal, bet nieko nedaro sau iš to, kad Rusijoj dabar tapo sušaudytų komardų, ne keturi, bet virš šimtas. Mat, prieš Smetoną galima "buntas" kelti, o prieš Staliną pasikilnyjimas reikštų tą patį, kaip licipieriaus angelų maištas; dar kad kokios, už tokį "maištą" galėtų buti išmesti iš rojaus.

—::—

Sausio 14 d. SLA. 38 kuopos surengtos paskaitos gerai pavyko. Paskaitą skaitė Dr. Ad. Žukauskas, kalbėjo SLA. centro sekr. Dr. M. J. Vinikas.

—::—

Amerikos Lietuvių Tautininkų Centro pirmininkas, buvo paskelbęs laikraščiuose atsišaukimą, kad ateinančiais metais visų kolonijų lietuviai rengtųsi bendrai minėti 17 metų sukaktuves, nuo Lietuvos nepriklausomybės atgavimo. Pasekmės to yra, kad L. gen. konsulas tariasi su vietos veikėjais, kaip tą įgyvendinti Brooklyno kolonijoj.

—A. A. Strimaitis.

Pittsburgh, Pa.

ATVIRAS LAIŠKAS 'DIRVOS' REDAKCIJAI

Kas su "Dirva" atsitiko ir ką ji daro? Čia neseniai šaukė, kad tarpe vidurinės sriovės reikia VIENYBĖS, nes jau pribrendo laikas užmiršti visokius ypatiškumus ir dirbti del mus tautos ir palaikyti lietuvybę tarpe Amerikos Lietuvių. Ir štai Spalių 14 d. šių metų įvyksta ta vidurinės Sriovės Veikėjų konferencija, kurioje pats pirmas "Dirvos" red. p. K. S. Karpius, savo kalboje gana gražiai išvadžiojo reikalingumą tos VIENYBĖS tarpe Vidurinės sriovės veikėjų. Taip pat priimta rezoliucijos del suvienodinimo tautiškų laikraščių, kaip tai: "Vienybės", "Sandaros", "Dirvos", "Amerikos Lietuvio" ir "Tėvynės", kad tuose laikraščiuose nebutų užsipuldinėjimų vieno asmens ant kito, del kokių ypatiškumų, ir kad tų laikraščių redaktoriai neįsileistų tokių korespondentų į savo laikraščius, kurie kelia suirutę tarpe vidurinės sriovės veikėjų. Ir štai kas atsitinka, "Dirva" su jos red. p. Karpium pirmutinė sulaužė tą tarimą ir pamynė visas savo pareikštas mintis ir po senovei sau nepatinkamas ypatas purvina. Na jeigu Brooklyne ir yra koks pusgalvis korespondentas vienas ar daugiau, tai "Dirvos" priedermė netalpinti ir duoti paaiškinimą, kad negalima bejokio prasikaltimo savo idėjos žmogų žeminti. Bet štai sugalvoja kokį ten aptarimą kliubo mitinge, kalba ir į laikraščius rašo apie žmogų, kuris gal nė už pinigus neitų į tokį kliubą, kuris tik intrigas moka varinėt tarpe vidurinės sriovės. Tas praėjo.

Štai "Dirvos" No. 50 "Sodoma ir Gomora" ant pirmo puslapio del didesnės reikšmės ir stambiom raidėm, kad "Vienybės" No. 96-tam tilpo "Naujienų" red. p. Grigaičio atsakymas musų nenuilstaničam visuomenės darbuotojui p. X. Strumskiui, kuris pirmiau per "Vienybę" pastebėjo "Naujienoms," kad neprisilaiko rimtumo, kad žmogus net priverstas per teismą teisybės ieškoti, ką padarė kom. A. Vanagaitis. Na ir kas čia blogo? P. Grigaitis parašė atsakymą, p. Strumskis savo pastabas pridėjo, viskas tilpo tam pačiam "Vienybės" num. Taip ir turi but pas kulturingus žmones. Bet Brooklyno koresp. ir "Dirvos" red. tai atrado "Sodomą ir Gomorą." Tai jau daugiau negu besarmačiai. Pagaliau, kas su kitais Clevelando vyrais atsitiko? Kur p. Jarus, Brazauskas, Praškevičė, Banionis ir kiti, kurie dalyvavo konferencijoj? Ar namato, kad Clevelende jau vėl atsivėrė "Sod. ir Gomora" tarpe vidurinės sriovės veikėjų.

—Juozas Virbickas.

DR. JONAS G. ARENTAS.

Vienas iš gabiausių lietuvių gydytojų Bostono apylinkėje yra tai Dr. Jonas G. Arentas.

Jis gimė ir augo So. Bostone, kur baigė aukštesnę mokyklą. Įstojęs Tufts kolegijos medicinos fakultetan, jis baigė mokslą 1928 metais. Baigęs mokslus, daktaras Arentas praktikavo metus laiko Roxbury ligoninėje.

Po to jis beveik tris metus specializavosi chirurgijoje Carney, Šv. Elzbietos ir Bostono miesto ligoninėse. Miesto ligoninės viršininkas, pastebėjęs daktaro Arento nepaprastus gabumus, pakvietė jį užimti ligoninės vedėjo padėjėjo vietą. Šioje vietoje daktaras Arentas ištarnavo suvirš tris metus.

Vis daugiau ir daugiau ligonių privačiai kreipėsi pas daktarą Arentą. Pagaliau jis buvo darbu nuvargintas, kad turėjo arba atsisakyti nuo vietos ligoninėje arba atsisakyti priimti pašalinius ligonius. Jis nutarė palikti gerai apmokamą vietą ir pašvęsti visą savo laiką savo pacijentams.

Ligoninės tarybai jis padavė atsistatydinimo raštą rugpiučio mėnesyje, bet jie nenoromis sutiko jį paliuosuoti nuo pareigų tik nuo spalių 1 d. šių metų.

Daktaras Dowling, ligoninės viršininkas, pranešdamas daktarui Arentui, kad jo atsistatydinimo raštas tarybos yra priimtas tarp kitko parašė: "Apgailestauju, kad Tamsta randi reikalingumą šiuo laiku mus apleisti ir tikiuosi, kad ateitis suteiks Tamstai daug gerovės."

Pagaliau vidury lapkričio mėnesio daktaras Arentas užbaigė savo darbus ligoninėje ir dabar priima ligonius savo ofise, 897 E. Broadway, So. Bostone, vakarais ir dienomis nuo 1 iki 3 valandos po pietų ofise, 587 Beacon St., Bontone.

Daktarui atsisakius iš miesto ligoninėje, jis tuojaus buvo pakviestas ir priimtas gydytojų štabo nariu Carney, Šv. Margaretos ir Harley ligoninėse. Jis yra nariu Bostono Orthopedic draugijos, South Boston Medical draugijos ir Massachusetts Medical draugijos.

Daktaras Arentas, turėdamas nepaprastus gabumus, beabejo turės privačioje praktikoje dar didesnį pasisekimą.

Linkime jam kuogeriausio pasisekimo.

—Rap.

GALVOČIŲ MINTYS
(Iš Tolstojaus raštų)

Musų gyvenimas — pasekmė musų minčių; jis gema musų širdyje, jis išeina iš musų minčių. Jeigu žmogus kalba arba elgiasi su bloga mintimi, pasekmė seka paskui jį, kaip ratas vežime, kurį traukia jautis.

Musų gyvenimas — pasekmė musų minčių; jis gema musų širdyje, jis tveriasi musų mintimis. Jeigu žmogus kalba arba veikia su gera mintimi, džiaugs mas seka jį, kaip šešėlis niekados neatskiriamas.

"Jis nuskriaudė mane, jis pavergė mane, jis nuskriaudė mane" — širdyje, sukeltomis panašiomis mintimis niekados neužgęsta neapykanta.

"Jis nuskriaudė mane, jis pavergė mane", — kas neduoda prieglaudą panašioms mintims savyje, tas ant visados užmuša savyje neapykantą.

* * *

Norėdami teisti mane, bukite ne su manimi, bet manyje.

* * *

Jeigu žmogus iš visų balsų, kalbančių jo širdyje, galėtų be klaidos pažinti balsą savo teisybės, amžino aš, jis niekados nesuklystų, nedarytų blogo. Del to ir reikia pažinti pats save.

—Clevelandietis.

Garsinkitės "SANDAROJE"

Ilgiausių metų Sandarai ir laimingiausių Naujų Metų visiems lietuviams linki

NARVID'S BAKERY
M. R. NARVIDAS, Sav.

2424 West 69th Street — Tel. Prospect 5705
6558 So. Western Ave. — Tel. Hamlock 3193
Chicago, Ill.

Naujų Metų ir Sandaros 20 metų jubilėjaus proga sveikinu Sandariečius ir visus lietuvius visiems ilgiausių metų. Taipgi yra linksma pažymėti faktas, kad šiandiena mes minime ir 30 metų sukaktuves nuo Lietuvių spaudos atgavimo už kurios išlaimėjimą ir man teko daug dirbti savo jaunystės dienose. Ta kova išgavimo spaudos yra man labai gerai žinoma ir todel aš giliai įvertinu šį laimėjimą.

ADVOKATAS
CHARLES P. KAL
COOK COUNTY STATE'S AT'NEY PAGELBININKAS

JUSU AKYS YRA VERTINGOS

Duok joms geresnę šviesą

Dvejuose namuose iš trijų akių regėjimas yra gadinamas per netinkamą šviesą

Mus akys yra musų brangiausis turtas. Nė vienas iš musų tyčiomis neapleistų. Bet tas yra ką didžiuma iš musų daro. Ekspertai mums sako, kad dvejuose iš trijų namų akių regėjimas yra gadinamas kaipo pasekmė netinkamos šviesos. Kodel? Del to, kad mes nežinome kas tinkamas apšvietimas yra. Ir todel mes leidžiame akims kovoti su nelygioms priešenybėmis kas naktį.

Naujos "Eye Saving" lempos yra specialiai pritaikytos apšvietimo inžinieriaus prašalinimui senų kliučių akių regėjimui. Jos teikia šviesą, kuri yra užtektina ir saugi—liuosa nuo žybėjimo, nuo gilių šešėlių ir kontrastų, kurie apsunkina akis. Jusų Viešo Patarnavimo Krautuvės ir kiti vietiniai pardavėjai turi apštu pasirinkimą gerų lempų. Ateikite ir pamatykite jas. Matykite, taip ir, musų pavyzdingą apšvietimo parodą, kuri parodys jums pavienį, lengvą budą pagerinimui apšvietimo jusų namo.

Ateikite šiandien. Neapsunkink jusų ir jusų šeimos akių vakarais — naktimis.

PUBLIC SERVICE COMPANY
OF NORTHERN ILLINOIS

RIMBAS

MĖNESINIS KRITIKOS IR SATYROS ŽURNALAS

Jis visiems lygiai kerta. Jame rasi daug linksmų ir juokingų raštų ir dainų. Prenumerata metams $1.00. Pavienis numeris 10c. Prisiųsk 10 centų, gausi vieną numerį pamatymui.

"RIMBAS"

131 Grand Street — Brooklyn, N. Y.

$1.00 - Sandaros Jubilėjinė Dovana - $1.00

Užsirašančiam laikrašti "Sandarą" ant metų, šis kuponas skaitomas VIENO DOLERIO VERTĖS. Užsirašymo laikas nuo Rugpiučio-August 1-mos dienos iki Vasario-February, 1935. "Sandaros" kaina $2.00 metams. Atsiųsk Sandaros Administracijai šį kuponą pridėjęs tik vieną dolerį ir gausi laikrašti "Sandarą" čieliems metams.

Vardas-pavardė .....

Numeris ir gatvė .....

Miestas, valstija .....

SANDARA — 814 W. 33rd St., Chicago, Ill.

Chicagoje

BAIGIANT SANDAROS GYVAVIMO 20-TUS METUS

Dar prieš 50 metų lietuviai pradėjo atvykti į Suvienytas Valstijas ir čia apsigyventi. Iš pradžių čia pradėta tverti parapijas, statyti bažnyčios ir kurtis įvairios pašelpinės draugijos. Kiek vėliau įsisteigė ir Lietuvių Socialistų Sąjunga. Tuojaus prasidėjo kaip ir varžytinės — vieni stengėsi pritraukti atvykusius lietuvius ir palaikyti juos gerais katalikais. Gi iš antros pusės—socialistai gaudė tas lietuviškas žuveles ir bandė jas nukreipti prieš tikinčiuosius. Iš pradžių šlėjosi prie socialistų veik visa apšviestesnė musų išeivija, net ir musų didžiausi patriotai (Dr. Jonas Šliupas, J. O. Širvydas ir daugelis kitų). Bet laikui bėgant rinktesnieji lietuviai, ypatingai patriotino nusistatymo pradėjo atšalti ir trauktis nuo jų.

Jie pamatė, kad yra perdaug išnaudojama energijos tarpusaviems, beprasmiams vaidams, o visai mažai rupinamąsi abelnais visos tutos reikalais; kaip dešinysis, taip ir kairysis internacionalas yra naudingas kam kitam, bet tik ne lietuviams.

Tuomet musų pionieriai pradėjo grupuotis po tautine vėliava. Tačiau buvo neįmanoma, arba nebuvo drąsos sėti vaisius į tautinę dirvą, kuri radosi tarp dviejų stiprių sienų klerikalizmo ir socializmo.

Bet štai užsiliepsnoja pasaulinis karas ir Lietuva paverčiama karo lauko scena. Lietuvai, jaunuoliai tapo priversti žudyti brolis brolį. Gi senesnieji buvo priversti palikti savąjį turtą ir traukti į gilumą Rusijos ar Vokietijos. Atsirado šimtai ir tukstančiai taip vadinamų karo pabėgėlių, kuriems buvo reikalinga pagalba, kurią galėjo suteikti tik patys lietuviai ir, gal geriausiai, tai amerikiečiai. Amerikiečiai lietuviai ir pradėjo tuomi rupintis. Kad šį šelpimo darbą geriau ir tinkamiau atlikus, prieita prie išvados, kad yra reikalinga sušaukti lietuvių visuotinas seimas.

Ir štai, spalio pirmomis dienomis, New Yorke įvyksta visuotinas Lietuvių Seimas, kuriame plačiai apkalbama lietuvių šelpimo reikalas ir sudaromi tam reikalui fondai. Čia taip pat pasireiškia mintis reikalauti **Lietuvai Nepriklausomybės.** Bet tam pasipriešina kairysis sparnas, su p. Grigaičiu, Stilsonu ir kitais priešakyje. Dr. J. Šliupas, Dr. Drangelis ir visi tautinio nusistatymo delegatais siulo rezoliuciją, reikalaujančią Lietuvai nepriklausomybės. Bet pasirodo, kad jie yra bejėgiai—socialistai turi didžiumą atstovų Seime. Tuomet aiškiai pasirodė, kad čia yra reikalinga organizuota jėga. Čia reikalinga Amerikos lietuviams nacionalė organizacija; reikalingi Lietuvai draugai. Ir užbaigus šį seimą, vidurinės sriovės veikėjai susirinkę į kitą svetainę, kur ir tapo įsteigtas Autonomijos Fondas ir Lietuvių Tautiškoji partija, kuri vėliau tapo pavadinta — Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara. Taigi šiais metais mums ir teko paminėti musų organizacijos dvidešimtmetinis jubilėjus. Su šiuo, Sandaros (paskutiniu šių metų numeriu mes baigiam savo jubilėjinius parengimus ir pradėsime rengtis prie daug iškilmingesnių sukaktuvių — Sidabrinių.

Šios organizacijos užmazga tapo padaryta 1914 metais. Gi 1916 metais Sausio 12 dienomis jau tapo nustatytas vardas ir priimti pamatiniai principai, kuriuos čia žemiau pacituojame.

Organzacijos Vardas.

"Kadangi mums, Amerikoje gyvenantiems lietuviams, reikalinga yra turėti pastovi politiškai kulturinė organizacija, todel mes pilnai užtvirtiname žingsnį, padarytą per vidurinės Demokratinės sriovės II-jį susivažiavimą Brooklyne, N. Y. Spalio-Oct. 4 d. 1914 m. kuriame tapo sutverta Lietuvių Tautiškoji Partija. Bet kadangi ši organizacija delei grynai techniškų kliučių negalės šioje šalyje vadintis "partija," todel mes, susivažiavusieji nutarėme vadinti šią organizaciją:—Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara (Lithuanian National League of America).

"1. Pirmiausiu, augščiausiu ir vadovaujančiu musų sriovės idealu yra lietuvystė, t. y. tutiško savystovumo palaikymas ir ėjimas pprie plačiausių demokratybės principų. Per visus laikus toji idėja lietuviuose gyvavo "Aušros" ir "Varpo" laikuose ji ryškiau ištryško, gi Vilniaus seime 1905 m. apsireiškė konkrečiai tokioje formoje kokią aplinkybės daleido.

2. Turėdami omenyje musų tautos savystovumą mes eisime visais tinkamais keliais, kurie veda prie etnografinės Lietuvos neprigulmybės, kur musų tauta liuosai plėtotųsi ir pilnai apreikšti savo gyvenimą ir iš kur galėtų spinduliuoti tyras lietuvystės ir Demokratijos Dvasia į visas lietuvių tautos daleles išblaškytas po visą pasaulį.

3. Neprigulinčioms nuo musų aplinkybėms nedaleidus tojo idealo atsiekti, mes naudosimės ikekvienu momentu, kiekviena aplinkybe, kad išgauti Lietuvai kuoplačiausią liuosybę, kol nedasieksime galimumo kad pati tauta apsispręstų kaip ji turi valdytis ir tvarkytis.

4. Turėdami omenyje faktą, kad musų tautos žmonėse išpažįsta įvairius tikėjimus, mes tautininkai-Demokratai, pagerbdami kiekvieną tikėjimą išreiškame visiems tikėjimams ir sąžinės įsitikinimams tolerantiškumą.

5. Ant politiško lauko musų sriovė dirbdama pirmiausiai rupinsis savo narius ir abelnai lietuvius vesti į plačiausios Demokratybės obalsius bei kuo plačiausį ir išmintingą supratimą lietuvių tautiškos ir tarptautiškos politikos. Lietuvos politikoje musų sriovė stovės arčiausia prie tų Lietuvos Demokratinių sriovių, kurios kovoja už Lietuvos nepriklausomybę ar laiko sąlygomis pasiekiamą liuosybė. Čionai Amerikoje kiekvienam nariui bus palikta individuališka liuosybė bile kurion politiškon partijon (Republikonų ar Demokratų—S. Red.) aktyviškai prigulėti. Tiktai bus ypatinga svarba vedama, kad čionai apsigyvenę lietuviai stengtųsi įsigyti pilietystės teises ir nurodinės tas lietuvių organizacijas, kurios pilietystės ingijimu rupinasi."

Taigi iš virš pacituotų pamatinių šios organizacijos principų, mes matome, kad ji, nuo pat įsisteigimo iki šių dienų valstybinio nusistatymo, tik pastaruoju laiku jai tenka daugiau dirbti išeivijos darbe.

—Senas sandarietis.

"1934 METŲ SKANDALAI" ORIGINALIŠKIAUSIAS METINIS KURINYS

"Margutis" parodė neišsemiamą savo šaltinį meno gabumų.

Kalėdų vakare milžiniškoj Olympic svetainėj, kuri priklauso čechų organizacijom, komp. A. Vanagaitis su savo "Margučiu" pastatė muzikalį veikalą arba rinkinį veikaliukų, užvadintų "1934 metų Skandalai."

Turinys šiam kuriniui paimtas iš kasdieninio gyvenimo. Drąsai ir gabiai "Margutis" kelia aikštėn blogybes, trukumus ir neteisingumą. Daugiausia teko tiems, kurie išnaudoja visuomenę. Paskutinė scena "Lockovas Sudas" buvo tikrenybėje komp. A. Vanagaičio išpažintis prieš visuomenę. Įspudis iš to pasilieka gilus.

Veikalo pasisekimui daug gelbėjo art. Juozas Olšauskas, kuris ištikro yra scenos meistras ir dainininkas. Adv. A. Olio diriguojama simfoninė orkestra taipgi buvo vakaro atrakcija. Profesionalė, gabi šokėja, kurios pavardės nebeatsimenu, išpildė ispanų šokį, geriau negu kaikurios operos šokėjos. M. Jozavito sumokintas choras vertas didelio kredito. Jaunosios Birutės šešios mergaitės sužavėjo publiką nuo vieno svetainės galo iki kito.

Žmonių atsilankė keliolika šimtų ir vakaras išėjo pasekmingai visais atžvilgiais.—Rep.

SLA. 36 KUOPOS METINIS MITINGAS

Įvyksta trečiadieny, sausio 2 d. Lietuvių Auditorijoj.

Pradėkime naujus metus skaitlingu atsilankymu į savo kuopos mitingą, kuris bus gyvas ir įdomus.

Pereitam susirinkime Dr. A. Zimontas papasakojo nariams daug įdomių dalykų iš tolimesnės praeities. Šį kartą bus taipgi siurprizas, kurio nepraleiskite nesužinoję.

Taigi visi nariai kviečiami atsilankyti šiam trečiadeny, sausio 2 dieną 8 val. vak. į Lietuvių Auditoriją.

BRIGHTON PARK

Susirgo p.p. Banaičių dukrelė.

Kalėdos nebuvo labai linksmios p.p. Banaičiams, kurie gyvena 4447 So. California Ave. Prieš pat šventes smarkiau sususirgo jų dukrelė Lauretta ir liga ne taip lengva išprašyti lauk. —Rep.

FORD PLANS FOR VAST REVIVAL OF INDUSTRY

Continuing his drive to create employment by reviving industry, Henry Ford will spend an additional $8,000,000 for further expansion and improvement of the Ford Motor Company's 1,000-acre River Rouge plant, it was announced recently.

Three months ago the Ford company announced the addition of two steel mills and power units. Contracts totaling nearly $12,000,000, covering its program, have already been let and trainloads of material are coming into the Rouge plant daily.

Ford will have spent approximately $20,000,000 within a period of ten months for the expansion and further development of the Rouge plant.

The new units now under construction and the cost of each are the steel finishing plant $3,460,000; the hot steel strip mill, $6,111,923; the stripper building, for handling ingots, $230,000; new steam and electrical units for the power house, $4,599,888; new blast furnaces and foundry equipment, $2,120,460, and addional equipment of many kinds, costing $3,144,250, made necessary by the shift from twenty-four-hour to sixteen-hour daily production.

These units will cost a total of $19,666,521, $11,742,609 of the contracts already having been let.

Henry Ford's optimism about his company's production for the year has tended to influence other manufacturers in making increased estimates for 1935.

If automobile production in the first quarter of 1935 should reach as high as 900,000 units, the average first quarter output for the last 12 years would be approximated.

It is reported however that little doubt exists that January production will exceed the comparable 1934 month by good margin.

Last year the strike of tool and die makers which occured in the fall retarded production in many important plants for one month or more. Ford, the only producers not affected by the strike, was among the three manufacturers in fulfilling January production schedules.

The new 1935 cars, according to Mr. Ford, will be on display at all dealers' showrooms where they may be seen and examined on Saturday, December 29. The demands for cars at present is termed relatively firm by dealers who expect gradually mounting sales.

Sveikiname ALT. Sandarą šia 20 metų Jubilėjaus proga ir linkime ilgiausių metų gyvuoti ir skleisti kulturą ir apšvietą lietuvių išeivijos tarpe.

Sandaros 25kp. Valdyba

T. Bastis, pirm. J. Gulbinienė, vice-pirm.
J. Aleksa, vice-pirm. Dr. A. Normantas, rašt.
K. Vilkas, fin. rašt. M. Aleksiunienė, iždi.

Sveikiname Amerikos Lietuvių Tautinę Sandarą jos 20 metų Jubilėjaus proga ir linkime ilgiausių ir laimingiausių metų gyvuoti ir skleisti lietuvystės susipratimą musų išeivijos tarpe.

A. Miliauckas ir Šeimyna

4909½ W. 14th Street Cicero 3706

Naujų Metų Didis RAKANDŲ IšPARDAVIMAS

KAINOS NEGIRDĖTAI SUMAŽINTOS

Peoples Krautuvėse

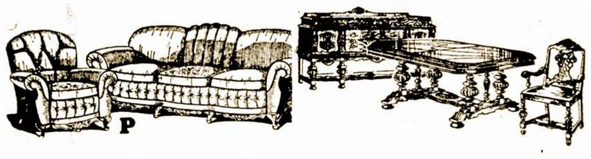

$80.00 Naujos mados, gerai padaryti Parlor Setai $39.50
$125.00 Gražiausi Parlor Setai, didis pasirinikmas $69.00
$150.00 Miegamų ir Valgomų Kambarių Setai po $78.00
$85.00 Miegamų ir Valgomų Kambarių Setai po $44.00
$45.00 Nauji gražiausi Kaurai 9x12 pėdų dydžio $19.50
$40.00 Ąžuolo Medžio Breakfast Setai po $22.50
$60.00 Naujos mados Gesiniai Pečiai po $29.75
$100.00 Nauji REFRIGERATORIAI po $68.00
$60.00 Naujos Drabužiams Plovyklės $33.00
$35.00 Hoover Pernaujinti Dulkių Valytojai $18.95

Ir šimtai kitų negirdėtų bargenų. Imame senus rakandus į mainus. Duodame didelę nuolaidą
LENGVŲS IŠMOKĖJIMAI PRITAIKOMI VISIEMS.

PEOPLES FURNITURE MANUFACTURING COMPANY
2536 WEST 63rd STREET
Tel. Hemlock 8400.
4183 ARCHER AVENUE
Tel. Lafayette 3171.

LIUDNOJE VALANDOJE PAŠAUKITE

PULLMAN 4151 REPUBLIC 3100
10734 So. Michigan Ave. 2506 West 63rd St.

J. J. Bagdonas

KUR TAUPUMAS REIKALINGAS, MES PALAIDOJAM

už $95

TEL. CALUMET 3277
J. J. Hartmanavičius
814 West 33rd St.

APDRADŽIA (Inšiurina) namus, biznius, rakandus, stiklus, automobilius ir visokį kitą turtą. Aprupina viską, kas paliečia apdraudą.

PADARO pirkimo, pardavimo, maino ir visokius kitus notarialius raštus.

PATARNAUJA prie pirkimo, pardavimo ir mainymo namų ir kitų nuosavybių.

PRIGELBSTI prie suradimo paskolų ant namų.
Trisdešimts metų patyrimo tuose reikaluose — užtikrina gerą patarnavimą.

GRABORIAI

Phone Lafayette 3572

J. Liulevicius
Graborius ir Balsamuotojas
Patarnauju Chicagoj ir apielinkės miestukuose.
Didelė graži Koplyčia pagrabams dykai.
4092 Archer Avenue, Chicago

Tel Yards 1138
Stanley P. Mažeika
LIETUVIS GRABORIUS

Automobilius galima gauti visokiems reikalams.
3319 So. Lituanica Ave.
Buv. Auburn Ave., Chicago.

ADVOKATAI

JOSEPH J GRISH
Lietuvis Advokatas
4631 So. Ashland Ave.
Tel. Boulevard 2800
Rez. 6515 So. Rockwell St.
Tel. Republic 9723

OLIS ir VASALLE
ADVOKATAI
134 No. La Salle St., Suite 1308.
Chicago, Illinois.
Vakarais tik Subatomis
3252 So. Halsted Street
Tel. Calumet 6945.

LIETUVIAI GYDYTOJAI
(Amerikos Liet. Daktarų Draugijos Nariai)

Tel. Republic 2266—Hemlock 2010
Dr. K. Drangelis
DENTISTAS
2403 West 63rd Street
Kampas 63rd ir Western Ave.

Phone Canal 6122
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
(Cor. Leavitt St.)
Val.: nuo 1 iki 3 ir nuo 7 iki 8 v. v.
Ned. ir Seredoms pagal sutartį.
Rez.: 6628 So. Richmond St.
Tel. Republic 7868.

Dr. P. Z. Zalatoris
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofiso valandos:
10:30 iki 12 val. rytais
1 iki 3 val. po pietų
6 iki 9 val. vakarais.
Sekmadieniais: 9 iki 12 val. rytais
Ofisas:
1821 So. Halsted Street
Telefonas Canal 0257
Rezidencija:
6600 So. Artesian Avenue
Telefonas Prospect 6659

DR. STRIKOL'IS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
Ofisas: 4645 So. Ashland Avenue
Ofiso valandos:
Nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 val. vak.
Nedėliomis pagal sutartį.
Ofiso Tel: Boulevard 7820
Namų Tel: Prospect 1930

Phone Victory 2514
Dr. A. J. Zimontas
Seniausias Lietuvis
DENTISTAS
3252 South Halsted Street

Phone Grovehill 1595
Ofiso Valandos:
Nuo 9 iki 11 ryto; nuo 2 iki 4 p. p. ir nuo 7 iki 9 val. vakare.
DR. A. L. YUŠKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2422 West Marquette Road
Cor. 67th St. ir Artesian Ave.
CHICAGO, ILL.
Šeštadieny ir Trečiadieny po piet pagal sutarima.

Phone Boulevard 7042
DR. C. Z. VEZEL'IS
DENTISTAS
4645 So. Ashland Ave.
arti 47th Street
Valandos nuo 9 iki 8 vakare
Seredoj pagal sutartį.

LIETUVIAI GYDYTOJAI

A. K. Rutkauskas, M. D.
4442 South Western Avenue
Tel. Lafayette 4146

Dr. Karl Nurkat
Gydomos Akių Ligos.
Akiniai pritaikomi atsakančiai.
Valandos nuo 7 iki 8 vakare,
Išskiriant Antradienį ir Sekmadienį.
2201 W. 22nd St.---Cermak Rd.
Telefonas Canal 6122.

Ofiso Tel. Boulevard 5913
Rez. Tel. Victory 2343
Dr. Bertash
756 W. 35th Street
Cor. of 35th and Halsted Sts.
Ofiso valandos nuo 1-3; 6:30 - 8:30
Nedėldieniais pagal sutartį.

ANTROJI DALIS

SANDARA

JUBILĖJINĖ LAIDA

SANDAROS JUBILIEJŲ MININT

SANDAROS PRINCIPAIS PAREMTA KOVA UŽ LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĘ

Šiemet spalių mėnesyje sukako lygiai 20 metų nuo įkurimo Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros. Tai reikšmingas tautiniai kulturinio Amerikos lietuvių darbo jubilėjus. Bet Sandaros įkurimas ir jos veikimas reiškia daugiau, negu musų gyvenime kulturinių darbų plėtimas organizuota jėga. Sandaros atsiradimas ir jos veikimas Lietuvos nepriklausomybės besikurimo laikais ankštai jungiasi su tomis kovomis už musų enosios tėvynės išlaisvinimą iš svetimųjų verguvės.

Įskurus Sandarai tapo patiekti jos pamatiniai dėsniai ir tuose dėsniuose įbrėžta tie demokratijos principai, kuriais vėliaus buvo paremta visas darbas už Lietuvos nepriklausomybės įkurimą. Šių žodžių rašytojui yra žinoma iš anų laikų, kaip nekartą reikėjo Amerikos vyriausybei įrodyti kokių politinių tendencijų žmonės stovi to darbo ppriekyje, kuris buvo varomas Amerikoje Lietuvos nepriklausomybės išgavimo reikalais. Ir tas buvo lengva įrodyti, kuomet turėjome musų idėjinės organizacijos patiektus principus, kuomet Sandaros veikėjai tų darbų priekyje stovėjo. Amerikos vyriausybei nebeliko jokių abejoniu, kad už Lietuvos nepriklausomybę Amerikoje kovoja nuoširdus demokratijos principų išpažintojai.

Jei prisiminsime, kad Jungtinių Amerikos Valstijų prezidento velionio Woodrow Wilsono paskelbti karo laimėjimui 14-ka punktų sudarė galimybes Lietuvai ir kitoms mažesnėms valstybėms iškovoti apsisprendimo teisę. Tie Wilsono 14-ka punktų pirmiausiai ir svarbiausiai buvo paremti demokratijos dėsniais. Jei tuomet Amerikos lietuviai butų ėję diktaturų garbinimo keliu Lietuvai nepriklausomybės reikalaudami, tai kiekvienam gali buti aišku, ką jie butų laimėję Amerikoje ir visame pasauly. Ypatingai Amerikoje but buvę neįmanoma net pradėti darbą už Lietuvos nepriklausomybės įkurimą. Bet kuomet Amerikos lietuviai neabejotinai pasirodė nuoširdžiais demokratijos šalininkais, kuomet visą savo veikimą parėmė demokratijos principais, tai ir pasisekė Amerikos valdžios pritarimo Lietuvai iki pagaliau Lietuva neapsivainikavo galutina pergale kovose už nepriklausomos Lietuvos valstybės įkurimą.

Kas įdomauja, gali patikrinti kokiu pagrindu buvo paremta Amerikos lietuvių darbuotė už Lietuvos nepriklausomybę. Užtikrinu atras, kad Sandaros principais tas visas darbas rėmėsi. Nei viena Amerikos lietuvių sriovinė organizacija neturėjo taip artimų ir aiškių principų Amerikos valstybės santvarkai, kaip Sandaros principai buvo ir tebėra. Kas bando šiandie tikrinti, kad Sandaros principai jau atgyvenę ir netinka šių dienų žmonijos reikalavimams, tai nepažįsta musų organizacijos principų.

Taigi Sandara savo nusistatymu, savo veikimu žymiai daugiau pasitarnavo Lietuvos nepriklausomybės įkurimui, negu iš paviršiaus pažvelgus gali atrodyti. Jei prie to dar pridėsime, kad pačius svarbiausius žygius kovose už Lietuvos nepriklausomybės įkurimą atliko sandariečiai, kad Sandaros vadovybėje surinkta šimtai tukstančių dolerių Lietuvos reikalams, tai ir gausime aiškų supratimą kaip artimai Sandaros visas veikimas jungėsi su brangiausiu visai tautai uždaviniu — Lietuvos nepriklausomos valstybės įkurimu. Šiuo žvilgsniu Sandaros nuopelnai dideli ir svarbūs.

—::—

Įdėjinio Darbo Reikšmė.

Įdėjinis veikimas Amerikos lietuvių gyvenime silpnėja. Net ir buvusieji karšti idėjinio darbo šalininkai šiandie didžiumoje aptingę, nuo to darbo pasitraukę. Todel pravartu šia proga pažvelgti, ką gi ištikrųjų idėjinis darbas reiškia, kam jis naudingas ir reikalingas?

Pirmiausiai žmonijos auklėjimas remiasi tam tikrais principais, tam tikromis formomis. Vienais šalto materializmo siekiniais žmonijos auklėjimas neįmanomas. Caterializmas pirmiausiai neribota saumyliste paremtas, jis nežino žmogaus dvasios ir sielos kilniųjų savybių. Materializmui žmonijos gyvenime nėra nieko švento, neliečiamo, brangaus, kas nesiriša su apčiopiamu pelnu. Taip kad materializmas ir žmonijos dvasiniai idealai visuomet buvo ir šiandie yra didžiausiais priešais ir be jokios perstogės vis grumiasi, kovoja tarpe savęs.

Šioje kovoje žmonijai pagelbsti idėjinis veikimas. Kiekviena idėja, žmogaus dvasios siekiniais paremta, turi kilnius uždavinius auklėti žmones geresniais, doresniais, kilnesniais, žmoniškesniais. Žinoma, čia nepritaikomas tokis idėjinis veikimas, kuris vien politiniais ir ekonominiais siekiniais paremčia eina kalba tik apie tokį idėjinį veikimą, kuris remiasi žmogaus dvasinėmis ir sielos branbenybėmis. Gyvenimas yra taip sutvarkytas, kad be materializmo apseiti negalima, tačiau tikram idėjiniam veikime pirmoje vietoje stovi dvasiniai žmonijos reikalai.

Šaltu materializmu persiėmę žmonės nemato tiesioginės naudos grynai idėjiniam veikime. Tačiau įsigilinę į žmonijos gyvenimą patirsime, kad visi žmonės naudojasi idėjinio veikimo daviniais. Koks šaltas, beširdis, be sielos, be jokių grožybių gyvenimas butų, jei jame nebutų idealistų, nebutų idėjinio veikimo. Visa žmonijos dvasinė kultura remiasi vien idealistų darbu ir pasišventimu. Jei žmonės neturėtų sielos, neturėtų įgimto dvasinio impulso, šiandie neturėtumem nei literaturos, nei muzikos, nei teatrų, nei dainų. Nieko gyvenime nebutų, kas žmogaus sielą iškelia į žavėjančių grožybių pasaulį, suteikia žmogaus dvasiai malonų pasitenkinimą, pasigėrėjimą puošnaus meno grožybėmis. Todel visi žmonės naudojasi idealistų pastangomis ir idėjinio veikimo daviniais.

—::—

Sandaros Įdėjinis Veikimas.

Sandaros idėjinis veikimas taip pat remiasi savo tautiečių kulturiniu ir dvasiniua uklėjimu. Kiekvienas Amerikos lietuvių išeivijoje veikimas, kuris auklėja žmoniškumą, toleranciją, kuris veda mus kilniųjų žmonijos uždavinių keliais, kuris mus, kaipo lietuvius, suartina, paragina mylėti savo tautiečius, juos nelaimėje atjausti, yra kilniu ir naudingu veikimu. Sandaros vadovybėje tokis idėjinis veikimas visuomet vyravo. Svarbiausiu Sandaros uždaviniu yra vesti Amerikos lietuvius tikros lietuvybės keliais, auklėti juose savimi ir savaisiais pasitikėjimą ir kartu su visa žmonija siekti tobulesnio, šviesesnio ir malonesnio gyvenimo.

Galimas daiktas, kad atskiriems asmenims tokie uždaviniai, tokis veikimas apčiopiamos materialės naudos neteikia. Bet netiesioginiai tokis veikimas neša naudą visiems Amerikos lietuviams. Juo mes, kapo tautinis vienetas, busime daugiau susipratę, vieni kitais daugiau pasitikėsime, juo didesnė nauda bus mums visiems. Ta nauda nesiriboja vien musų dvasiniu pasitenkinimu — ji siekia ir ekonominius musų tautiečių reikalus. Juo mažiau musų gyvenime bus neapykantos, pavydo savo tautiečiams, juo daugiau paramos susilauks musų biznieriai, profesionalai ir kt. Juo didesniame ištekliuje gyvens musų remiami biznieriai ir profesionalai, juo didesnę medžiaginę paramą mes turėsime musų tautiniams ir kulturiniams darbams. Taip kad tas visapusiai bus naudinga mums visiems.

Šito Sandara visuomet siekė ir šiandie siekia — tai jos pamatiniai uždaviniai Amerikos lietuvių išeivijoje. Per pastaruosius dvidešimt metų šia kryptimi Sandaros vadovybėje dirbta. Ir todel šiandie mes randame sandariečius tolerantingais ir pakantos pilnais kitų žmonių įsitikinimais, kitų pažiuroms įvairiais gyvenimo klausimais. Šiandie mes užtai sandariečius randame didžiausiais šalininkais visokio bendro darbo su kitomis sriovėmis, jei tokis darbas neša naudą Amerikos lietuviams ir musų senajai tėvynei Lietuvai.

Sandaros principai ir užsibrėžti gyvenime tikslai yra kilnus ir naudingi visam Amerikos lietuvių išeivijos gyvenimui. Linkėtina, kad šitai suprastų kiekvienas sąžiningas lietuvis ir stotų po Sandaros vėliava Amerikos lietuvių visuomenės ir Lietuvos naudai idėjinį darbą dirbti. Ypatingai linkėtina, kad čiagimiai lietuviai šitai suprastų ir stotų į sandariečių eiles savo tautos ir patys savo labui dirbti.

Nei vienas doras lietuvis nepadarys klaidos stodamas dirbti Sandaroje. Tai Amerikos lietuvių tautinė organizacija su garbinga praeitimi, su žymiu užsitarnavimu Lietuvos nepriklausomybės įkurimo kovose, su kilniais tikslais ateities darbams. Geriausiai dirbti Sandaroje!

—S. E. Vitaitis.

SVEIKINIMAS

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS GARBINGŲ DARBŲ PAVĖSYJE IŠDIDŽIAI GALI KIEKVIENAS TAUTIETIS KUOPTI NAUJOS ENERGIJOS LYGINAI GARBINGIEMS DARBAMS ATEITY.

SANDARA YRA ĮDĖJINĖ ORGANIZACIJA. NEŽINAU TOKIOS KITOS, KURI TAIP KILNIAI BUTŲ SIEKUSI TAUTOS AUKŠTŲJŲ ĮDĖALŲ.

DABAR, KADA PASAULIO GALIUNŲ ŠIRDYS MIRKSTA TULŽIES SYVUOSE IR TVINKSTANTI GOBŠIŲ NORŲ SROVĖ GALI BILE MOMENTE NUTRAUKTI JŲ ŽMONIŠKUMO LANKUS — SANDARA, TAMPRIAI LAIKYSIS VALSTYBĖS KURĖJŲ EILĖSE. NEPRIKLAUSOMYBĘ SUKURUSIŲJŲ SAVIAUKOJIME IEŠKOTI ĮKVĖPIMO, — SAUGOTO — JUOSE RASI NARSUMO. ŠIAIP KELIAUJANTIEMS SUŽIBA AUŠRA.

DAR TAU, SANDARA, NETOLIMOJ ATEITY, TEKS IR VĖL VADOVAUTI IR VAIDINTI PRAKILNIAM ŽYGY....

Dr. K. Drangelis

DR. JONAS ŠLIUPAS.
Sandaros tėvas ir buvęs Prezidentas. Jojo darbai lietuvių išeivijai bei Lietuvai. Dabar gyvena Lietuvoje.

JUOZAS J. SMAILIS.
Dabartinis Sandaros Prezidentas, Hamtramck, Mich.

DR. KAZYS DRANGELIS.
Pirmas Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros narys, kuriam teko pralaužti pirmieji ledai šios organizacijos darbe. Taipgi jis buvo prezidentu 1925-26 metais.

STASYS E. VITAITIS.
"Tėvynės" redaktorius, buvęs Sandaros Prezidentas, — dabar Apšvietos Komisijos narys.

STASYS GEGUŽIS.
Buvęs ilgus metus SLA. Prezidentas, Sandaros Apšvietos Komisijos narys.

V. K. RAČKAUSKAS.
Žymus rašytojas, buvęs Sandaros Prezidentas ir įvairių Komisijų narys—gyvena Lietuvoj.

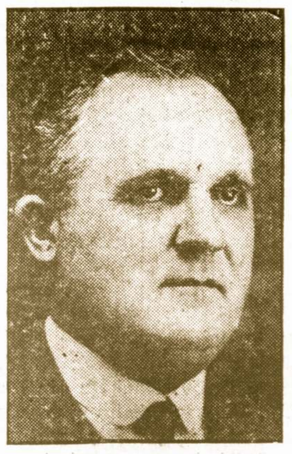

KASTAS JURGELIUNAS.
Buvęs Sandaros administratorius ir dabar yra Vajaus Komisijos Pirmininku Mas. Valstijoj.

KLEMENSAS VILKAS.
Dalyvavęs Pirmam Sandaros Seime ir iki šių dienų be pertraukos yra Sandaros narių — žymus darbuotojas.

BRIDGEPORT, CONN.

ALTS. 15 KUOPOS BRIDGEPORT, CONN. BEOGRAFIJA

Ši Kuopa pagal rekordų įsteigta 1915 metais. Peržvelgus per narines sąskaitas randame, kad nuo pat įsisteigimo per kuopą perėjo skaitlingas narių skaičius. Narių eilėse randasi vardai daugelio gerų tėvynainių ir aktyvių darbuotojų Lietuvos ir savo Tėvynės naudai. Šiandieną dalis jų narių yra pargrįžę tėvynėn Lietuvon; kiti yra apleidę šią koloniją delei gyvenimo permainų ir dangelis jau persiskyrė su šiuo pasauliu, nes mirtis juos patiko.

Dar ir šiuom laiku musų kuopa nors neskaitlinga nariais, bet gyvai stengiasi vaidinti organizacijos pasibrėžtą programą. Per Dvidešimts metų palaiko tautinės dvasios stiprumą tarpe Amerikos lietuvių ir nemažai prigelbsti savo broliams Lietuvoje. Šios kuoppos pastangomis ir iniciatyva buna minimos veik visos Lietuvių istorinės Dienos su tam tinkamais programais.

Ši kuopa stovi visada už Lietuvių laisvę ir reikalauja kad Lietuvoje gyvuotų Demokratinė tvarka ir kad Lietuvos aukščiausia valdžia butų žmonių balsais skiriama.

ALTS. 15-ta kuopa yra prisidėjus įvykdymui svarbesnių darbų Lietuvos reikaluose. Veikiant bendrai su kitomis čia gyvuojančiomis draugijomis, pasisekė sudaryti "Lietuvių Dienas" Amerikoj, 1916 metais, sušelpimui Lietuvos gyventojų nukentėjusių nuo karo.

Prisidėjo prie Lietuvių Tautinio Fondo. Daugiausia veikė 1918 m. Lietuvos Nepriklausomybės išgavimui. Prie sušelpimo Lietuvos Šaulių, 1920 m. Prie sušelpimo Lietuvos kariuomenės 1920 m. Prie supirkimo Lietuvos Laisvės (Bond) Paskolos 1920 m.

Ši kuopa draugingai sutiko laugelį iš Lietuvos atsilankiusių įvairių pasiuntinių bei atstovų nuo skirtingų organizacijų Lietuvos reikalais. Visada ši kuopa suteikė geriausią pagelbą surengdama tam tinkamus programus, kad atvykę pasiuntiniai galėtų tinkamai perstatyti reikalus del kurių jie čia buvo pasiųsti. Visų atstovų vardų nesuminėsiu, bet tik priminsiu jų tikslus, kurie šiai kuopai teko paremti: Lietuvos našlaičių sušelpimui; Vilniaus lietuvių sušelpimui; Vilniaus atvadavimo parėmimui; Klaipėdos atgavimui ir apsaugojimui; Lietuvos politikos pagerbimui bei patobulinimui; Lietuvos politinių kalinių sušelpimui.

Kure pasiuntiniai iš Lietuvos turėjo progą apsilankyti Bridgeport, Conn. valstijoje, gali pilnai liudyti, kad ALTS. 15-ta kp. visiems prigelbėjo kad jų atsilankymas butų pasekmingas.

ALTS. Sandaros 15-tos kuopos dabartinė Valdyba.

Pirm. Povilas Remeika,
Vice-pirm. Mikolas Bakunas,
Prot. rašt. Bronius Vedeikis,
Fin. rašt. Augustas A.Sapiega
Ižd. Juozas L. Dulbis,
Ižd. glob. Antanas Skirka ir
Jokubas Segevičius.

—Aug. A. Sapiega.

ATSIMINIMAI

Rašo ONA.

Gyvenimas—tai greitai bėganti panorama. Nauji veidai, naujos scenos, nauji patyrimai —šiandien čia, o ryt išnykę. Ateitis nuolat bėga link musų, o dabartinis laikas, be perstojimo ir nieko nelaukiant, slenka į praeitį.

Žinoma, dabarties reališkumas retai prilygsta tam ružavam spinduliui, kurs taip užžavėjančiai priduoda mums vilties ir verčią mus žiurėti į ateitį. Bet, nepaisant tos vilties, mes neįstengiame pasiliuosuoti nuo praeities; vienok, mes galime taip savo atminimus patobulinti, kad mums omenyje tebeliekti tiktai smagesnieji gyvenimo patyrimai — tos linksmosios valandos, kurios it aukso grudeliai pasilieka nušvietimui tų dienų, kurios jau nuslinko į praeitį.

Tarpe tų aukso grudelių randasi fragmentai dainelių, kurių niekas daugiau nedainuoja; kurių ritmas ir muzikos rymas yra be klaidos. Praeities dienose buvo girdėta taip malonių dainas dainuojant balsų, kaip obalsis mišparinių varpelių. Mes atsime name tulų žmonių geraširdžių, jų padrąsinimus ir užuojautą; žemčiuginius pasilinksminimus ir linksmybės šypseną!

Praeityje mes kur tai matėme gražias pievas, laukus ir miestus, kurių tarpe neramiai vingiavo upelis ar bangavo ežerėlis; mes girdėjome paukštelius gražiai, ekstatiškai čiulbant; mes matėme rausvoje erdvėje dienelę auštant ir auksinį saulėleidį; girdėjome pašnabždoms ištatą neužmirštiną meilės išpažintį; matėme akies blykstelėjimą, galvos linktelėjimą, grąžų veidą, rankos mostelėjimą it per miglas . . . . . .

Laimė, kad jaunystės išdidumo sapnai nebegrįžta mus su gailestimi varginti; taipgi laimė, kad negrįžta musų padarytos klaidos, pergyventos ligos, kentėjimai ir sielvartos. Ačiu, Visagaliui, musų omenyje, atsiminimuose, už vis labiausiai prigyja maloniausi atsitikimai — gyvenimo aukso grudeliai.

Ir taip,—žiemos, akip sniegas, nyksta ir vasaros bėga it plaukiančios gėlės ant amžinystės upelio,—malionios mintys atvaizdina mums praėjusių dienų linksmybes, nuotikius, draugus ir pažįstamus, — tąjį skarbą, kurs paslėptas Tolimoj Praeityj.

ALT. SANDAROS 30 KUOPOS ISTORIJA

ALTS. 30 kuopos įsikurė spalių 13 d., 1916 m. Šios kuopos įkurėjais buvo: M. J. Vinikas, O. Vinikienė, V. Vaitkus, P. Ramanauskas, O. Ramanauskienė, P. Vaitekunas, J. Gagalas ir A. Ramanauskas. Kuopa sutverta tikslu sutraukti kuodaugiausiai tautiniai demokratinio nusistatymo New Yorke gyvenančių lietuvių į Sandaros organizaciją. Laikinon kuopos valdybon išrinkta M. J. Vinikas pirm., A. Ramanauskas sekr. ir P. Vaitekunas ižd.

DR. ANTANAS ZIMONTAS.
Sandaros "chartered member"; buvęs Centro Prezidentas ir dabar Apšvietos Komisijos narys.

Gegužės 1 d., 1917 m. į šią kuopą persikėlė A. B. Strimaitis, V. F. Jankauskas ir S. E. Vitaitis. Šiame susirinkime išrinkta pastovi kuopos valdyba, kurion įėjo: V. F. Jankauskas pirm., M. J. Vinikas vice pirm., A. Ramanauskas sekr. ir A. B. Strimaitis ižd. Šiame susirinkime kuopa svarstė Lietuvos nepriklausomybės išgavimo darbuotei galimybes ir išrinkta komisijon V. F. Jankauskas ir A. B. Strimaitis susižinoti su besiveriančia slavų publikacijos asociacija rupintis propaganda jų valstybių nepriklausomybės išgavimui. Komisija įgaliota patirti ar nebut galima bendrai ir lietuviams prisidėti prie šio darbo, kartu vedant propagandą ir už Lietuvos nepriklausomybės išgavimą. Vėliaus tais pačiais metais persikėlė į 30 kuopą buvęs pirmuoju centro prezidentu Vincas Daukšys ir prisirašė prie kuopos kaipo naujas narys Pr. Bajoras. 1918 metais įstojo į kuopą tuomet studentas, dabar sekmingas Brooklyno lietuvių gydytojas Dr. Ed. Žukauskas, kuris apie keturis metus sekretoriavo kuopai.

DR. M. J. VINIKAS.
SLA. Centro Sekretorius ir Sandaros įstatų komisijos narys

Kuopa viešais parengimais nepasižymėjo, tačiau jos susirinkimų protokolai išmargyti svarstymu svarbiųjų Lietuvos nepriklausomybės išgavimui klausimų ir matome veikiančias komisijas tais reikalais. Pagaliau šios kuopos veikėjas Matas J. Vinikas stoja Lietuvių Egzekutyvio Komiteto darban ir išvyksta į Vašingtoną darbuotis Lietuvos nepriklausomybės išgavimo reikalais ir atstovauti Lietuvą prie Amerikos valdžios, kartu su katalikų sriovės atstovais. Kaip žinome vėliaus p. Vinikas tapo paskirtas Lietuvos Atstovybės Vašingtone sekretoriu ir apie penkis metus tas pareigas ėjo, protarpiais eidamas ir Lietuvos atstovo pareigas.

Lietuvos nepriklausomybės išgavimui daug pasidarbavo ir kiti musų kuopos nariai, ypatingai daug dirbo p. V. F. Jankauskas. Musų kuopos veikėjų iniciatyva įsikurė New Yorke Amerikos Lietuvių Tautinė Taryba, kuri Lietuvos nepriklausomybės įkurimo kovoje labai svarbų vaidmenį suvaidino.

Tačiau įvykęs Lietuvoje perversmas 1926 metų pabaigoje sudemoralizavo Amerikos lietuvių tautininkų eiles. Ta demoralizacija palietė ir musų kuopą, taip kad kuopos veikimas buvo apmiręs arti du metu. Pagaliau, balandžio 22 d., 1930 m., musų kuopa vėl atgaivinta ir šiame susirinkime duokles užsimokėjo sekami sandariečiai: A. B. Strimaitis, V. Daukšys, V. F. Jankauskas, M. J. Vinikas, S. E. Vitaitis, Zosė Vitaitienė, Pr. Bajoras, M. L. Vasiliauskas, P. Bukšnaitis, F. Simanavičius, K. Klemarauskas ir įstojo naujas narys Stepas Bergenas. Valdybon išrinkta: P. Bukšnaitis pirm., M. L. Vasiliauskas vice pirm., Zosė Vitaitienė sekr., A. B. Strimaitis ižd. Nuo šio laiko kuopa reguliariai gyvuoja ir sulig išgalės veikia tai savomis pastangomis, tai bendrai su Brooklyno 1-ma kuopa. Pasidarbavimu darbščios kuopos veikėjos ponios Z. Vitaitienės kuopa surengė kelis sekmingus vakarus. Taipgi kuopa rengė paskaitas, kuriose prelegentai: A. B. Strimaitis, V. Daukšys ir Dr. M. J. Vinikas skaitė įvairiais klausimais jų patiektas paskaitas. Žodžiu kuopa gyvuoja ir sulig išgalės dirba kulturinį darbą.

Šiandie kuopa nėra skaitlinga nariais, nors per kuopa peerėjo arti 50 narių. Dalį kuopos narių nusinešė įvykęs perversmas Lietuvoje, kurie pasekė diktaturos garbinimo keliais ir atsisakė Sandaros idealų. Kiti nariai aplinkybių verčiami apleido New Yorką ir buvo priversti persikelti prie vietinių Sandaros kuopų, kur apsigyveno. Pagaliau, musų kuopoje priguli keturi buvusieji Sandaros prezidentai, butent: V. Daukšys, S. E. Vitaitis, A. B. Strimaitis ir P. Bukšnaitis. Kuopa ir jos nariai įvairiems tautiniams ir pačios Sandaros reikalams sudėjo pinigų apie $3,500. Dabartinė kuopos valdyba: P. Bukšnaitis, pirm., V. Daukšys, vice pirm., S. E. Vitaitis, sekr., A. B. Strimaitis, ižd.

—Kuopos Korespondentas.

D. PIVARUNAS.
Sandaros Centro Iždininkas, žymus vietos biznierius ir didelis filantropas bei tautinių darbų remėjas.

BRUNO JANULIS
Daug dirbęs Sandaros įkurimo Chicagoje ir žymiai parėmęs materialiai.

RACINE, WIS.

ALT. Sandaros 35 kuopos 17 metų apžvalga.

1917 m., Sausio 17 d. Union Hall, laike prakalbų velionio A. M. Martaus liko sutverta 35 kp. iš šių narių: J. A. Baukus, V. Staupickas, M. Kasparaitis, J. Ugėnas, J. Dakšus ir P. Kuzma. Išrinkta pirma valdyba: pirm. J. A. Baukus, vice-pirm. J. Daukša, rašt. M. Kasparaitis, ižd. V. Staupickas. Per tą laikotarpį atlaikyta 61 susirinkimas. Parengimų suruošta: piknikų — 26, prakalbų—19, programų su perstatymais ir šokiais—22. Turėjo įsteigę vaikams mokyklelę, kuri gyvavo tris metus. Buvo suorganizavę jaunimo Kliubą, susidedantį iš 50 jaunuolių. Kliubas veikia keturis metus. Dauguma kliubiečių budami nariais arčiau susipažino ir apsivedė, o likusius pradėjo viliotis katalikai. Sumažėjus narių skaičiui, kliubas likviduotas ir likę pinigai $125.00 paaukoti Sandaros Centrui laike Chicagoj Sandaros Seimo. Ši 35 kuopa aktyviai dalyvavo prie pardavimo L. L. Paskolos Bonų, ir pati yra pirkus už $100.00, kuriuos vėliau aukavo Sandaros Centrui. Be to, yra davus nemažos paramos Sandaros Centro išlaikymui. Grynai Lietuvos svarbiem reikalam aukavo (neįskaitant darbo)—$2.00. Nuo pasiskelbimo Lietuvos nepriklausomybės kas metai ruošia 16 d. Vasario paminėjimus.

K. VIDUNAS.
Sandaros Pirmo Apskričio pirmininkas, Lawrence, Mass.

FELIKSAS MOTUZAS.
Polit.-Kulturos Iždo narys ir Sandaros žymus darbuotojas ir korespondentas.

Racine lietuvių kolonija užima tautiniuose darbuose vadovaujamą rolę. Nėra svarbesnio įvykio, kur 35 kuopa butų praleidus. Žiurėk, kelia mintis, kviečia į talką kitas vietines draugijas, kad padėtų atlikti reikaluose svarbesnį žygį, tai vėl patys vieni įtempti juda. Užeina laikai, kad ir dabartinė depresija atrodo, kad juodas debesėlis uždengs tamsumoj Racino lietuvių draugijinį veikimą, vienok štai, sandariečiai su neišsisemiama energija sudaro išpaskutiniųjų sukaupę spėkas parodo savo veikimą ir tuo vėl pradeda dr-jų upas atsigauti—pas visus lietuvius atgyja noras ką nors tokio veikti.

Sandaros 35 kuopa nėra buvus skaitlinga nariais (iš viso prirašyta 65 nariai per 17 metų laiko, tai nedaug), bet kurie yra, tie stipriai laikosi iki juos praamžis atsiima. Dabartiniu laiku šioj kuopoj darbuojasi: Jurgis Kapočius, Stasys Mockus ir M. Kasparaitis ir keletas, kurie jiems padeda. Remėjų turime daug.

ALT. Sandaros 35 kuopa sveikindama visus sandarieičus su 20 metų sukaktuvėmis linki ilgiausių metų, sveikiems gyventi laimingai, ir dar su didesniu atsidavimu veikti labui čionaitinių lietuvių ir mus gimtinės šalelės—Lietuvos! —M. K.

— Paskutiniu laiku visame pasaulyje labai paplito pigios japoniškos prekės. Jos atitinkamas pozicijas užėmė įvairių kraštų rinkose. Japonijos prekybininkai stengiasi šias prekes užimto se rinkose įtvirtinti. Tuo tikslu dabar Europoje važinėja Japonijos prekybininkų delegacijos.

RYGOJ UŽDARYTA MONARCHISTIŠKA STUDENTŲ ORGANIZACIJA

"J. Z." praneša, kad latvių vidaus reikalų ministerio parėdymu uždaryta Rygoje "Rusų stačiatikių studentų sąjunga." Šios sąjungos statutas visai nekaltas, bet pati sąjunga toli pralenkusi statutą ir priartėjusi rusų nacionaliam šovinizmui, kuris kovojąs už "didžiulę, šventą ir nedalomą Rusiją." Suprantama, kad ton studentų sąjungon burėsi tik monarchistiškis dvasios rusai. Išaiškinta, kad ši draugija tebuvo Paryžiuje esančios rusų emigrantų organizacijos "Rusų studentų krikščioniškas judėjimas užsieny" slaptas skyrius. Tokia organizacija turinti militarinį pobudį. Ši organizacija vadovauja ir visiems Pabaltijy esantiems rusų monarchistų elementams. Taigi, galimas daiktas, kad ir Lietuvoj turi šiokią tokią savo "šaknelę."

ZOSĖ VITAITIENĖ.
Polit.-Kulturos Iždo sekretorė.

KAIP FORTUNATAS APGYNĖ SLA.

Vieną kartą žąsys gyrės,
Jog ištikrųjų jos didvyrės.
Ir nuopelnus jų gimines,
Istorija ilgai minės.
Matai, jų protėviai senovėj,
Gyveno cezarių tvirtovėj,
Ir skraidant apie miesto bromą
Išgelbėjo nuo priešų Romą.
Kad šį stebuklą žąsys musų
Atlikt galėjo savo triusu—
Dalykas, rodos, pramanytas
Senovės pasaka ar mitas.

Bet štai iš Bostono naujiena
Pasiekia mus Kalėdų dieną,
Jog cudas antras ten įvyko:
Didvyriu Fortunatas liko.
Nemiegant naktį arba kitą,
Taip telegramoj pasakyta,
Įtempęs ausį, klausos, seka
Ir girdi kas kaž lauke šneka:
"Šią naktį turim gerą progą,
Padidint dolerių pasogą;
Pagerinti neaiškų buvį
Ir už dantų laikyt liežuvį."
Prie lango bėga Fortunatas,
Į akį skaudančią jam metas,
Šešėliai, judant, migloti,
Piktadariai tamsos apkloti.

Jau vieni iždą pult pradėjo;
Kiti—sargyboje stovėjo;
Plunksnuoti, baisus, su snapais
Grąsinant miriča ir kapais.
Gegužės, Paukšiai, Lapės rudos,
Prie SLA. turtelio grudos,
Per langus šoko, sienom lipo,
Plėšikai tautiškojo tipo.
Nebeiškentęs Fortunatas
Su peiliu priešo tarpan metas;
Kapoja, ginas, ranka kerta—
Kovoti už teisybę verta.
Dar ilgai butų virus kova,
Jeigu ne ta užkeikta lova,
Kuri pametusi sarmatą,
Į žemę trenkė Fortunatą.
Sustojo mušis prie Žalgirio,
Ir dingo sapnas mus didvyrio.
Tą dieną buvo nusiminęs,
Bet pasaką žąsies atminęs,
Spaudoj parašė plačią žinią,
Kaip SLA. jisai apgynė.

—Kalvis.

SARO PLEBISCITO NACIAI TRIUŠKINS PASTORIUS

Berlynas.— Reuteris praneša iš Berlyno, kad po Saro krašto plebiscito bus suimta 30 smarkiausių opozicionierių pastorių. Tarp kitų, bus suimtas savo karingumu pasižymėjęs pastorius Niemoleris ir vyskupas Kochas. Esą, suimtieji pastoriai bus apkaltinti nedrausmingumu Hitlerio atžvilgiu, kurstymu sukilti ir valstybės išdavimu, nes palaiką santykius su užsienių spauda.

Kad prieš opoziciją bus imtasi griežtesnių žygių, patvirtina ir tai, kad policija paleido susirinkimą, kuriame Niemoleris nepalankiai atsiliepė apie vyskupą Miulerą, ir kad vokiečių vidaus reikalų ministeris, kalbėdamas Viesbadene, pareiškė, kad vyriausybė nebepakęsianti intrigų prieš valstybę po krikščioniškų interesų skraiste. Esą, ji yra pasiryžusi pritaikyti politines pasėkas šiai "priešų ir išdavikų" rušiai.

Sveikiname Sandarą laimingai sulaukusią dvidešimtmetinio Jubilėjaus ri linkim jai gyvuoti dar ilgiausius metus ir skleisti demokratybės principais paremtą tautinio susipratimo idėją mūsų išeivijos tarpe.

Sandaros 64 kp. Valdyba
S. Česteris, pirm. A. Lepa, prot. rašt.
M. Urbas, fin, rašt. T. Varkulienė, ižd.

Mes Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros 12-ta Kuopa sveikinam savo organizaciją — Amerikos Lietuvių Tautinę Sandarą, jos Centrą ir visus narius bei jos remėjus šia 20 metų Jubilėjaus proga ir linkim gyvuoti dar ilgiausius metus ir skleisti apšvietą lietuvių išeivijos tarpe.

Sandaros 12 kp. Valdyba
A. Raslaw, pirm.
A. Yukna, rašt.

ILGIAUSIŲ METŲ

Širdingai sveikina Amerikos Lietuvių Tautinę Sandarą, apvaikščiojančią sukaktuves Dvidešimt metų savo gyvavimo ir darbuotės lietuvių tautiškoje dirvoje.

Dvidešimt metų amžiaus yra jaunystė, kurioje entuziazmas vyrauja. Įgytas tose metuose patyrimas leidžia darbuotis išnašiau, ir gabenti didesnią musų tautai naudą.

Ta, lai gyvuoja ALTS.!
Ilgiausių metų velyja,
Juozas Hertmanavičius.

SUSEKTA NACIŲ ORGANIZACIJA LIETUVOJE

Studentai lanko hitlerininkų kursus Rytprusiuose. Slaptos darbo stovyklos Lietuvoje.

Saugumo departamentas praneša, kad jau prieš kurį laiką saugumo organai buvo pastebėję, kad kai kurie Lietuvos piliečiai vokiečiai Lietuvoje pradėjo naciška propagandą. Keli patikimi Lietuvos vokiečiai buvo pasiųsti į tam tikrus kursus Rippen'e, Rytprusiuose. Tų kursų vyriausiu vadovu yra dr. Oberlander, gyv. Karaliaučiuje. Pernai tuos kursus lankė šie Lietuvos vokiečiai: Valter Miron, Aleks. Vilkas, Aleks. Robertas, Alf. Hausmanas, Georg. Šoenas, Aleks. Tylis ir Julius Kosmanas, kultur-ferbando narys, vokiečių mokyklos Lydavėnuose mokytojas.

Kursantų išlaidas apmokėję kursų rengėjai. Kursai tęsės 3 mėn. Trys kursų lankytojai yra Lietuvos universiteto studentai, "Armenia" korporacijos nariai, o kiti trys Lietuvos voikečių kulturferbando mokytojai. Pernai Lietuvoj buvo įsteigtos dvi nelegalios darbo stovyklos — Pilviškiuose ir Geistariškiuose. Šias stovyklas steigė kulturferbandas.

Stovyklavimui buvo priimta ir atatinkama propaganda, laikas padalintas griežtai. Programoje buvo įtraukti tokie dalykai: 1. Kova už vokišką dvasią, 2) vado princip., 3) gręsiančio nutautinimo pavojaus sutikimas ir kt. Sekmadieniais buvo rengiami pasikalbėjimai su apylinkės gyventojais vokiškumo klausimais. Stovyklų instrukcija buvo labai griežta.

Laisvas veikimas neturėjo ribotis asmens interesais, bet rem tis mintimi apie planingą dvasinį jaunuomenės auklėjimą pagal vokiečių nacionalsocialistų programą. Baigus stovyklavimą buvo padaryti smulkus pranešimai apie atliktą mokslo ir propagandos darbą.

Pilviškių stovyklose buvo nagrinėjama šios temos: "vokiečių nacionalsocialistų valstybė," "vokiečių prievolės supratimas pagal Kantą," "Kanto ir Fichtės nusistatymas ir teorijos apie vokišką žmogų," "Musų nusistatymai ir vokiškumo klausimas žydų atžvilgių," "Darbo tarnyba" ir kt. Pranešime pabrėžiama, kad Lietuvoje varyti vokišką darbą galimumų esą, tik reikia propagandos ir vėl propagandos.

Geistariškių darbo stovyklai vadovavo V. Kumpfertas, o Pilviškių — G. Kumpfertas.

Į šį vokiečių darbą valstybės saugumo organai atkreipė dėmesį ir XII. 3. pas kai kuriuos šio judėjimo dalyvius, butent: R. Kosmaną, vokiečių mažumos Liet. organo "Deutsch. Nachr. Litauen" redaktorių, kulturferbando finansinių reikalų vedėją Otto Mettą Klemą, Heinriką Šmitą, Oskarą Kumpfertą, Robertą Aleksandrą, Konstantiną Čerpinskį, Heinrichą Gustavą, Bonkarą Eduardą, Švandtą Hansą, Arturą Kasperaitį — jis kulturferbando centro v-bos vicepirm. ir faktinasis kulturferbando vadas — buvo padarytos kratos. Pas daugumą šių asmenų rasta Lietuvoj draudžiama knyga "Litauen und Memeland" "Mein Hampf," nacių giesmė "Horst Vessel-Lied." Be to, rasta kariškų vokiškų dainų.

Del šio viso dalyko valstybės saugumo policija daro stropią kvotą.

VOKIETIJA PASIULYSIANTI PRANCUZŲ-VOKIEČIŲ-LENKŲ PAKTĄ

Paryžius.—"Journal" iš Berlyno pranešė, kad politiniuose sluoksniuose kalbama, jog vokiečių vyriausybė ketina pasiulyti Prancuzijai sudaryti trijų valstybių — Vokietijos, Lenkijos ir Prancuzijos — paktą. To paties laikraščio žiniomis, ateinančią savaitę į Paryžių dar kartą vyks von Ribentropas. Šį kartą su juo važiuosiąs ir Rudolfas Hesas.

Vokiečių užsienių reikalų ministerijos atstovas, išsitardamas del prancuzų laikraščio žinios del trišalio pakto sudarymo, pareiškė, kad tokio pakto sudarymas nebuvo nei svarstytas nei diskusuotas.

Lapkričio 23 d. sueis 16 metų, kai susidarė pirmasis Lietuvos kariuomenės branduolys. Sukaktuvių proga, Kaune, Karo muziejaus sodely su didelėmis iškilmėmis bus palaiduotas nežinomas Lietuvos kareivis, žuvęs per nepriklausomybės kovas. Kitų

ALT. SANDAROS 64 KP. VALDYBA 1934, BINGHAMTONE.
Sėdi iš kairės į dešinę Prot. Raštininkas A. Lepa ir Pirmininkas S. Česteris. Stovi iš kairės į dešinę—Finansų Sekretorius M. Urbas ir Iždininkė ponia T. Varkulienė.

Sveikiname savo organizaciją sulaukusią 20 metų Jubilėjaus ir netik linkime ilgiausių metų gyvuoti, bet draug ir pasižadame darbuotis ir gelbėti visuose reikaluose Centrui, kad musų organizacija yra svarbiausia role musų išeivijos gyvenime.

PIRMO APSKRIČIO VALDYBA

K. Vidunas, Pirm. — J. M. Pečiulis, Vice-pirm.
A. Yukna, Sekr. — B. A. Tumavičius, Ižd.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Pirmo Apskričio, Mass. valstijoj, Jubilėjinio suvažiavimo, 1934 metais, Norwood, Mass., dalyviai su apskričio valdyba pirmoje eilėje. Šiems darbuotojams prisiėjo pakelti sunkiausieji darbai, kuomet "Sandara," laikraštis gyvavo Bostone. Tačiau jie ir dabar nepasilieka visuose organizacijos darbuose.

SANDAROS PREZIDENTAI IR VALDYBOS

Sandaros Pirmoji Centro Valdyba buvo sekanti:
Dr. K. Drangelis, Prezidentas
R. Kuruza, Sekretorius
T. Paukštys, Iždininkas,

Nariai:

Dr. J. Šliupas
V. K. Račkauskas
J. O. Širvydas
A. Rimka
V. T. Jankauskas.

Dabartinė Valdyba:
J. Smailis, Prezidentas
O. Firantienė, Vice-pirm.
M. Biekša, Sekretorius
D. Pivarunas, Iždininkas

Kontrolės Komisija:
K. Katkevičienė
J. Čiliauskas
Dr. A. Normantas.

Sandaros Prezidentai:
Dr. K. Drangelis
R. Karuza
P. Kybartas
S. E. Vitaitis
Dr. J. Šliupas
Pijus Žiuris
V. K. Račkauskas
J. W. Liutas
A. B. Strimaitis
Dr. K. Drangelis
Adv. N. Rastenis
P. Bukšnaitis
Dr. A. Zimontas
J. Smailis.

ALT. SANDAROS 33 KUOPOS TRUMPA ISTORIJA

ALT. Sandaros 33 kuopa, suorganizuota 1 d. birželio, 1919 metais, iš devynių narių, Norwood, Mass.

Viršminėta kuopa per penkiolika metų savo gyvavime pergyveno geresnių ir blogesnių laikų—nariais pakildavo ir kiek nupuldavo—niekuomet nebuvo nariais labai skaitlinga.

Kunkuliuojant iš pat dugno, sroviniam šudėjimui Norwoode visos organizacijos yra labai silpnos.

Dėka dar pasilikusiems iš tvėrėjų nenuilstantiems darbuotojams Iz. Vasiliauskienei, J. Tumavičienei, ir B. A. Tumavičiui —nenuilstančiai dirbo. Vėliaus prisidėjo J. M. Pečiulis, J. Verseckas, J. Baužienė, K. Mickunas ir kiti darbštus nariai, kurie ir po šiai dienai pavyzdingai dirba del labo savos organizacijos. Ir yra pasiryžę iki savo gyvos galvos, neleisti užgęsti tautiniam žiburėliui. Tauta ir Demokratizmas yra musų brangus idėalas ir jo nieks neužgniažš.

Nuveikti darbai.

Apart narinių duoklių Sandarai suaukuota $353.00, Liet. Vals. Liaudininkams $50.00, Alseikos Maršrute $40.15, po Šleževičienės maršruto Liet. našlaičiams $41.00, Dariaus ir Girėno pagerbimui del paminklo statymo surengta Prakalbos, Koncertas ir vakarienė—pelno ir aukų $30.00, parduoti 25 paveikslai 13,50 — viso $43.50, Politiniam iždui $25.00, Liet. Real. Gimnazijai $15.00, "Liet. žinioms" $10.00, Klaipėdiečiams parama $21.26, Gabijai išleidimui "Eglė, žalčių Karalienė $5, Dr. Pajaujui $5.00, parama Mich., Ohio, ir Penn. Apskr. — $75.00. Taigi tik stambesnėmis aukomis viso ..... $708.90.

Parengimai.

Surengta 12 prakalbų, 12 piknikų, 11 teatrų, 8 vakarienės, 8 whist parės, 6 koncertai 6 šokiai 1 krutami paveikslai iš Lietuvos, 1 diskusijos su komunistais. Daugiausia pasidarbuota surengime Dariaus ir Girėno Aviacijos dienos Norwoodo Air Porte. Bendrai su katalikais daug pasidarbuota Lietuvos Bonų Paskolos vajuje. Taipgi nepraleistas nei vienas žymesnis darbas Lietuvos laisvės reikaluose bei aukų rinkime. Laikome sau už garbę pareikšti, tegul visos kuopos sulig narių skaičiaus tiek pasidarbuoja, tada Sandarai nereikės dejuoti—Sandara bus netik didelis laikraštis, bet galės išeiti dienraštis. Todel sandariečiai, imkite pavyzdį ir sukruskite prie darbo. Turime neužmiršę kad viršminėtos kuopos nariai taipgi dirba ir kitose organizacijose. Šios kuopos pastangomis suorganizuotas Vilniaus Vadavimo komitetas. Nors dar nėra daug nuveikęs, bet jau yra prisirengęs prie bile pašaukimo. Daug dirbta del T. M. Draugijos. Gerai atsižymėta SLA. darbuotėje, ypač po J. Tumavičiene, net laivakortę gavo į Lietuvą ir atgal važiuoti. Taipgi B. Tumavičius ir J. M. Pečiulis, net apskričių valdybose yra ir uoliai darbuojasi.

Patarlė sako, be truso nei sau duos nei pajudės. Todel gana dejuoti ir liudėti—visi šokime šuoliu prie darbo, o kitą metą džiaugsimės savais darbais.

33-čios Kuopos Valdyba:-
Pirm. J. Verseckas,
Sekr. K. Mickunas,
Ižd. Iz. Vasiliauskienė.

MASSACHUSETTS VALSTIJOS GRAŽUOLĖ

Panelė IZABELĖ BAKUTIS.

Panelė Izabelė Bakutis, kuri tapo išrinkta Sandaros Pirmo Apskričio Piknike, įvykusiame Liepos 1-mą dieną, Maynard, Mass. tapo išrinkta Gražuolė 29 dieną, 1934 ta po apdovanota gražia meilės taure. Gražuolės liaurais ji tapo apdovanota su ta pačia diena kuomet ji tapo išrinkta ir ji tuos liaurus laikys tol, kol jos vieton taps išrinkta kita.

Panelė Izabelė Bakutis paskutiniuoju laiku lanko Boston Clerical High School, Roxbury, Mass. Ji ima specialius kursus Biznio ir žurnalistikos srityje.

Ant kiek ji yra graži, čia netenka apie tai kalbėti, nes jeigu ji tapo išrinkta kaipo gražiausia iš kelių šimtų lietuvaičių susirinkusių į Sandaros pikniką, tai apie tai abejoti netenka. Tiek te galima pasakyti, kad ji yra pavyzdingų tėvų dukrelė, gera, malonaus budo ir puikiai vartoja lietuvių kalbą, kuri tai įrodė šiame vakare, kuomet ji tapo apdovanota "meilės taure," ji pasakė gražią prakalbą bei padėkojo sandariečiams už suteiktas jai dovanas bei gražuolės liaurus; ji savo jausmingais žodžiais sužavėjo susirinkusią publiką ir ne vieną privarė net prie ašarų.

Šia proga, taipgi turiu pasakyti, jog p-lės Bakutis krikštų tėvas plačiai žinomas skurų išdirbystės savininkas iš Lynn, Mass p-as Aleksandras Ganiprauskas ir motina žymi Sandaros 33 kp. darbuotoja per kelius metus šios kuopos iždininkė. Izabelė Vasiliauskienė iš Norwood, Mass., kurie šia proga ją irgi nepamiršo puikiai apdovanoti—p. A. Ganiprauskas prisiuntė puikų gėlių bukietą, o p.Vasiliauskienė Birthday kėksą su dvidešimts žvakučių, kurios reiškė Sandaros 20 metų sukaktuves. Po jo kalbos ji tapo apipilta gausmingais aplodismentais.

Laimingiausių Naujų Metų visiems mano pacientams, draugams ir visiems lietuviams.

DR. JOSEPH KELLA
DENTISTAS

6558 So. Western Ave. Chicago, Ill.
Tel. Hemlock 2061.

SVEIKINIMAS

Šio Jubilėjaus Proga Sveikinu Visą Sandaros Šeimyną — Redakciją, Administraciją, Bendradarbius ir Visus Tuos, Kurie Kuom Nors Prisideda prie Palaikymo Sandaros.

Juozas Smailis
PREZIDENTAS.

Laimingų Naujų Metų Linki

Peoples Furniture Co.

Visiems Savo Draugams ir Remėjams. Taipgi ir ALT. Sandarai Sulaukusiai 20 Metų Jubilėjaus Trokštame Kuogeriausios Ateities.

AUTOMOBILIŲ GENERATORIUS IR STARTERIUS —
Pataisome arba išmainome del visokių automobilių.
Tel. BOUlevard 1144.
Taipgi taisom visokius motorus: Fanus, Vacuum Cleaners, Electric Drills. Geriausios rušies darbas—labai prieinamomis kainomis.
MID WEST Armature Service
(Broliai Vaišvilai, Savininkai.)
813 W. 35th St. Chicago, Ill.

LITHUANIAN BANQUET

The Womens' Club of Detroit known as the Lithuanian Womens' Club sponsored a Banquet Thanksgiving Eve, at the Barlum Hotel. This banquet happened to be a Ninth Anniversary of the Club. It was the usual gathering of prominent outstanding Lithuanians of Detroit and some from the near vicinities. As banquets go, comments on them would probably be uninteresting. This banquet, however, seems to establish the sole contact between Lithuanians who do not often meet because of the diversity of their occupations or professional lives. It, therefore, lends itself to interesting comment.

Mrs. J. P. Uvick is the President of the Club and was toastmaster of the evening. The banquet menu may readily be guessed, for it was Thanks giving Eve. You should be advised of the fact, however, that no speeches were made by anyone. Thus, you will appreciate why more time was afforded for everyone to mingle with their friends and have a merry time.

The committee in charge of the banquet was Mrs. Martha Siurbis, wife of Dr. P. Siurbis, Mrs. Harty, wife of a Civil Engineer, Mrs. Sattler, wife of a prominent manufacturer, and Mrs. M. Stark, wife of the orchestra leader of the evening.

Mrs. Siurbis, on behalf of the club, presented Mrs. Uvick with a bouquet of nine crysanthemums in commemoration of their ninth anniversary and Mrs Uvick's service as President of the club for nine years.

The most interesting part is probably a comment or two upon those present and their activities or professional lives. One can take for instance Dr. Anthony G. Sack, Dr. John P. Siurbis, and Dr. Burba, whom, as we Americans would say, are self-made men and are successful practitioners.

Also prominent among those present was Mr. Jagman, a well known artist and his wife, whose age we do not know, and cannot guess because he dances and acts like a young man, but must be over sixty. He does the designing and decorative work in theaters, churches and cathedrals. When creative ability is sought, our Mr. Jagman is consulted.

We might mention Mr. P. J. Zuris of Cleveland, Ohio, a consulting chemical engineer, who took occasion to be at the banquet with Mrs. Zuris, a very accomplished musician, so that he might have the opportunity of meeting other Lithuanians. It was interesting to hear Mr. Zuris' and Mr. Jagman's discussion betweet dances. For example, a discussion as to the pigments entering into certain colors that have been recently discovered and the length of the rays from certain red colors. This is no shallow discussion; it is science, but still a Lithuanian Banquet. The provocation for such discussion is, of course, apparent for tonight while it is a banquet, tomorrow and later, and until next year's banquet, one will be concerned with churches and theaters; the other solving problems involving skillful analysis and laboratory workmanship for our automotive and other industries.

The ladies also had the honor of having Honorable Donald Van Zile, Recorder's Court Judge, present at the guest table whose knowledge of a cosmopolitan city and its creative and industrial population accounts for his desire to be in direct social contact with the Lithuanians. He was formally introduced and later individually met with and formed many friendships.

Attorney Stolinski, candidate for Circuit Judge was also a guest and was introduced at Mrs. Sattler's requst.

Another guest, an exceptionally well known surgeon of Detroit, Dr. Reynolds and his wife, are not Lithuanian, but it was apparent that the Doctor is learning rapidly for he wanted to make a speech a Lithuanian.

Also Mr. and Mrs. Scurman. Mr. Scurman played an important part in the Russian First Five Year Plan and represented Detroit's architect, Albert H. Kahn, in Russia. As you might expect, here we had some discussion of the proletariat dictatorship, social, and political economy. Here was science with social conciousness dominating. Attorney David E. Roberts, as a professor and one who has traveled even into the interior of Africa, contributed to the discussions and only dancing would stop him.

Then there is Joseph Meskinis, who just built the Midway Theater, and his wife, Messrs. Seput and Sakal of the Red Arrow Bottling Works, and Mr. Joseph Dragunas, Ford Salesman, and their wives.

One could go on, but that would make this story too long. Suffice it to say that a representative group of Lithuanians and their friends, all of whom cannot be mentioned, were present.

My inaptness to describe the ladies and their gowns prevents an attempt in that direction and I leave that to someone else.

A family gathering such as this exemplifies the opportunity for the social contact we need, and affords an opportunity for some of our younger daughters and sons to actually study and see who the Lithuanians really are as a group. A cross-section of a community, part of government; the judiciary, business and professions; and several branches of science were represented. Among this group in a country so large, and of a racial group so small not one was a rich man's son or daughter or inherited prestige to aid them. These observations justify the conclusion that this is a wonderful country and the Thankgiving Spirit is real.

It was apparent that every one had a good time, was glad he came, and all felt grateful to the Lithuanian Womens' Club that, despite the economic conditions, their banquets are always successful.

SVARBUS SANDARIEČIŲ SUSIRINKIMAS

Sekantį trečiadienį, Sausio 2 d., 1934 metais, Sandaros svetainėj įvyksta banketo komisijos ir visų sandariečių svarbus susirinkimas. Jame bus išduotas Banketo raportas ir aptarta kiti svarbieji reikalai. Todel prašome visus sandariečius atsilankyti. Taipgi, kurie dar negrąžinote Banketo tikietų, kad pasistengtumėte kuogreičiausiai tai padaryti, nes reikia sutvarkyti banketo raportą prieš įvykstantį susirinkimą.

—M. Bieksha.

JAUNOSIOS BIRUTĖS TĖVŲ ATYDAI

Šiuomi prašau, kad visi tėvai susirinktų sekantį penktadienį į Sandaros svetanę, kur turėsime pasitarimą apie tolimesnius musų veikimo planus. Su pradžia su metų, mums tenka nustatyti veikimui planai — programa. Kas galite, atsilankykit.

Tėvų Komiteto Pirm.,
F. Bastis.

IŠ APŠVIETOS DRAUGIJOS DARBUOTĖS

Lietuvių Moterų Draugija "Apšvieta" laikė savo priešmetinį susirinkimą, Sandaros svetainėj, kuriame tapo nutarta surengti banketas 28 metų draugijos gyvavimo sukaktuvių paminėjimui. Taipgi nutarta po po Kalėdų surengti paskaitą, prelegentu pakviestas Dr. S. Naikelis. Gautas laiškas iš Socialės Apdraudos komiijos, likosi priimtas. Išrinkta komisija dalyvauti konferencijoj. Į komisiją įėjo O. Orintienė ir A. Misčikaitienė.

Nauja Valdyba.

Šiame susirinkime taipgi tapo išrinkta nauja draugijos valdyba: Pirm. p. M. Zolpienė, Vice-pirm. A. Misčikaitienė. Nutarimų rašt. atsisakius, liko išrinkta p-lė Milda Baroniutė, fin. rašt. M. Viščiulienė, Ižd. A. Valaničenė. Atsisakius kasos glob. kurios darbavosi per 11 metų, p. Puniškienė ir p. Jakubkienė, jų vieton likosi išrinkta p. M. Schultz ir O. Paulauskienė; daktaras kvotėjas, Dr. S. Naikelis, korespondentė p. Misčikaitienė.

Yra paskelbtas vajus, bus priimamos narės be įstojimo nuo 16 iki 30 metų amžiaus. Nuo 30 iki 45 — įstojimas $1.00. Gera proga prisirašyti prie virš minėtos draugijos. Susirinkimas buvo gyvas ir entuziastiškas; narės išsiskyrstė gerame upe. Sekantis susirinkimas įvyks sekančiais metais, pirmą antradienį, pradžioj sausio mėnesio — visos bukite.

—A. Misčikaitienė.

BENDRADARBIAUKITE "SANDAROJE"

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS 101 MOTERŲ KUOPA, CHICAGO, ILL.

Sėdi iš kairės į dešinę: Mrs. S. Signet, Mrs. M. Barisas, vice-pirm., Mrs. J. Zimont, pirmin., Mrs. A. Go Valis, sekr., ir Mrs. A. Firant, Centro vice-pirm.
Antroj eilėj iš kairės į dešinę: Mrs. V. Slazas, Mrs. H. Petrovich, Mrs. R. Messar, Mrs. M. Kasner, ir Mrs. A. Kiezis
Trečioj eilėj iš kairės į dešinę: Mrs. A. Barisas, Miss A. Ančiutė, Mrs. A. Miliauckas, ir Mrs. B. Kiezis.

LOWELL, MASS.

Gruodžio 1 d. SLA. 173 kuopa surengė vakarėlį su pamarginimais, prigelbstint SLA. 41 kp. Programe dalyvavo šie asmenys: Helena Saulėniutė — padainavo porą dainelių, pianu palydėjo R. Ainorius. Juozas Saulėnas pagrojo smuiko solo, pianu pritarė A. Ainorius. Iš Lawrence K. Valungevičius sudainavo apie tris dainas, gana puikiai ir visiem patiko. Seserys Kirmeliutės sudainavo duetą — visiems gerai patiko. Ant galo K. Valungevičius ir seserys Kirmeliutės sudainavo trio, gana puikiai, pianu akompanavo Paulekaitis. Lawrenciškis K. Vidunas, nenuilstantis veikėjas trum pai kalbėjo apie SLA. naudingumą ir ragino tėvus prirašyti jaunuolius prie minėtos organizacijos.

Po programo tęsėsi puikus šokiai. Nežiurint, kad tą dieną lietus lijo, svečių buvo net iš Athol, Mass., tos apielinkės veikėjas p. Buzevičius. SLA. 173 kuopos valdyba taria širdingą ačių Lawrence veikėjams, kurie suteikė dainininkus ir šiaip dalyvavo. Mes neužmiršim.

—Vietinis.

NACIAI BRUZDA PRIEŠ SAVO VADUS

Gali kilti naujas sukilimas Vokietijoj.

Berlynas.—Gebelsas paskelbė įsakymą, kuriuo smarkiai suvaržomas nacionalsocialistų susirinkimų šaukimas. Susirinkimus bus galima sušaukti tik vietinei vodovybei leidus. Reuterio žinomis, įsakymas buvo paskelbtas del vis didėjančio smogininkų nusistatymo prieš vyriausybę ir nedrausmingumo. Esą, vyriausybė yra labai susirupinusi griežta smogininkų eilinių ir vadų opozicija, ypač iš kairiojo sparno, kuris yra įsitikinęs, kad atsisakyta nuo pirmykštės nacionalsocialistų programos. Ypatingai nekenčiamas Geringas, kuris laikomas atsakingas už birželio mėn žudymus. Nekenčiamas ir Gebelsas už melagingo birželio įvykių vaizdavimo skleidimą

Sandaros Valdyba

Amerikos Lietuvių Tautinės Centro Valdyba ir pastovios komisijos:

J. Smailis, Prezidentas,
12000 Jos. Campau Ave.
Hamtramck, Mich.

O. Firantienė, Vice-prez.
1248 W. 59th St.,
Chicago, Ill.

M. Bieksha, Sekr.
814 W. 33rd St.,
Chicaga, Ill.

D. Pivarunas, Iždininkas,
4622 S. Marshfield Ave.
Chicago, Ill.

Kontrolės Komisija:

K. Katkevičienė,
2138 W. Coulter St.,
Chicago, Ill.

Dr. A. Normantas,
3246 So. Halsted St.
Chicago, Ill.

J. Čiliauskas
2404 W. 46th Place,
Chicago, Ill.

Įstatų Komisija:

A. B. Strimaitis,
G. P. O. Box 127,
New York City, N. Y.

Dr. M. J. Vinikas,
307 W. 30th St.
New York, N. Y.

J. Ambraziejus,
168 Grand St.
Brooklyn, N. Y.

Apšvietos Komisija:

Dr. A. Zimontas,
3252 So. Halsted St.
Chicago, Ill.

St. Gegužis,
Mahanoy City, Pa.

S. E. Vitaitis,
307 W. 30th St.
New York, N. Y.

Teismo Komisija:

Adv. J. P. Uvikas,
5 Larned St.,
Detroit, Mich.

Adv. Charles P. Kal,
756 W. 35th St.
Chicago, Ill.

Am. Politikos Komisija:

A. B. Strimaitis,
G. P. O. Box 127,
New York City, N. Y.

P. Pivarunas,
1432 Juniata St.
Pittsburgh, Pa.

Dr. M. J. Vinikas,
307 W. 30th St.
New York, N. Y.

Adv. J. P. Uvikas,
5 Larned St.

Adv. Charles P. Kal,
756 W. 35th St.
Chicago, Ill.

Polit.-Kulturos Fondo Komisija:

Z. Vitaitienė,
505 Ridgewood Ave.,
Brooklyn, N. Y.

F. Pikšris,
3624 Butler St.
Pittsburgh, Pa.

J. M. Tumavičienė,
30 Robeson St.,
Jamaica Plain, Mass.

J. Lekys,
7 St. Mark's Rd.,
Dorchester, Mass.

D. Pivarunas,
4622 S. Marshfield St.
Chicago, Ill.

F. Motuzas,
14676 Work Ave.,
Detroit, Mich.

V. Vitukinas,
156 E. Main St.
New Britain, Conn.

Linkiu visiems lietuviams linksmų ir laimingų Naujų Metų.

LOVICK'S FLORIST SHOP
S. Lovick, Sav.

3316 So. Halsted St. Chicago, Ill.
Tel. Boulevard 7314.

Linksmų ir Laimingų Naujų Metų Visiems Lietuivams linki

NEW PROCESS BAKERY
Broliai Kuchinskai, Sav.

3401 So. Morgan St. Tel. Boulevard 1048

Linkiu visiems lietuviams linksmų ir laimingų Naujų Metų

St. P. Mažeika

3319 So. Lituanica Ave. Chicago, Ill.

Tel. Yards 1138.

Linksmų ir laimingų Naujų Metų linki visiems lietuviams

Šukys - Doody - Antonisen

3320 So. Halsted Street Chicago, Ill.

Geriausių Linkėjimų ir Sveikinimų Naujuose Metuose Teikia

Progress Furniture Co.

Visiems Savo Remėjams, Draugams ir visiems Chicagos Lietuviams. Taipgi ir Tautinei Sandarai, kuri Neseniai Šventė Savo 20 Metų Jubilėjų. Tebuna Naujieji Metai Daug Laimingesni už Senuosius.

Šio Jubilėjaus proga sveikinam visus ir linkim visiems lietuviams linksmų ir laimingų Naujų Metų

JUCUS SISTER'S
RESTAURANT IR

BILL'S TAVERN

3241 So. Halsted Street ir 1608 West 47th Street
Chicago, Ill.